

KOSSUTH FOGSÁGA

ÉS

PESTVÁRMEGYE RENDEI.

PESTVÁRMEGYE LEVÉLTÁRÁBAN ŐRZÖTT ADATOK NYOMÁN

IRTA

SZÉKELY JÓZSEF,

PESTVÁRMEGYE FŐLEVÉLTÁRNOKA.

Kossuth Lajosnak 1845-ben Pestvármegyéhez intézett sajátkezű beadványának hasonmásával.

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM R. TÁRSULAT KIADASA.

1895.

Tekintetes Nemes Vármegye!

Megyebeli Tinnye helysége határában levő birtok-elődöm néhai Nagys. Somogyi
Antal úr Miskey Borbála Móré Jánosné asszony atyai részét
még 1829-ik esztendőben az Országbíró hivatal előtt tartatott örök
vallás által örök áron megvévén, azzal úgy ő maga egész haláláig
mint később fia t. Somogyi Ferencz úr 1842-ta pedig én magam is
— mint tőle a tisztelt urnak egész Tinnyei 's ahoz tartozó rész
jószágát örök áron megvettem, folyvást háboritatlan birtokában voltunk
's annak a szőlők felett levő nyugoti ~~[illegible]~~ gyep részét nevezetesen 1843-
ki tavaszszal, 's némelly részben már 1842-k. őszszel fel töretvén, 's ku-
kuriczza és burgonya földekül részint conventionatus cselédeim, részint
pedig más vidéki lakosok közt ki osztatván, békességesen használtam,
's idei termését háboritatlanul betakaríttattam

Történt azonban, hogy tavaly késő őszszel Horváth Sándor
úr, mint tinnyei közbirtokos 's Ujfalusy örökösök egyikének
férje, másikának pedig gyámnoka, ugyan ottani gazdája Bausch
Antal, és jobbágya Krekó János által, nevezett előrészemnek
ezen nyugoti darabját, erőszakkal elmesgyéltette, 's ekkint jogszerű
tulajdonomban erőszakoskodással megháborította.

Esedezem annakokáért a t. ns vármegye előtt méltóztas-
sék ebbeli sérelmemnek, polgári rövid uton visszahelyezés által le-
endő orvoslása végett (ha tettes első alispány úr hivatalos elfog-
laltatása miatt akadályoztatva volna) alispánya helyettesitni; 's
részemre a polit. visszahelyezésről szóló 1802-ki 's 1807. törvények
értelmébeni eljárásra kiküldeni; — tisztelettel maradván

A Tettes ns vármegyének

alázatos szolgája
Kossuth Lajos

KOSSUTH FOGSÁGA

ÉS

PESTVÁRMEGYE RENDEI.

PESTVÁRMEGYE LEVÉLTÁRÁBAN ŐRZÖTT ADATOK NYOMÁN

IRTA

SZÉKELY JÓZSEF,

PESTVÁRMEGYE FŐLEVÉLTÁRNOKA.

Kossuth Lajosnak 1845-ben Pestvármegyéhez intézett sajátkezu beadványának hasonmásával.

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM R. TÁRSULAT KIADÁSA.

1895.

Budapest, 1891. Az Athenaeum r. társ. könyvnyomdája.

BEVEZETÉS.

Közelg az idő, midőn a régi vármegyei rendszernek már csak történeti jelentősége lesz. A most folyamatban levő államosítási törekvés el fogja törölni a régi magyar vármegyéknek utolsó maradványait is és a magyar nemzet politikai ereje és képviselete az országgyűlésbe és a parlamentáris miniszteriumba helyeztetik át. A szabadság és alkotmányosság egyetlen biztosítékát ezután egyedül az ugynevezett miniszteri felelősség fogja képezni csupán. A vármegyék, ha ugyan még nevük is megmarad, egyszerű helyi közigazgatási hatóságokká devalválódnak, a miniszter által kinevezett és neki feltétlenül alárendelt tisztviselői karral, mert, ugymond a doktrina, ezt az uj modern állameszme követeli, hogy igy legyen. Azokat az alkotmányos erecskéket, patakocskákat, folyókat, a melyekben eddig az ország minden részére kiterjedőleg, a vármegyék kereteiben, a magyar nemzet politikai ereje buzogott, most egy nagy központi medenczébe, a magyar parlamentbe és miniszteriumokba akarják átvezetni. Ez legyen az alkotmányos erők átvitelének legmodernebb tana, a melyet most az alkotmány ingeneur-jei megvalósítani akarnak nálunk is, a sokszor hivatkozott nyugati államok mintájára, hol az állami közigazgatás már régen virágzik. Ime ismét itt van előt-

tünk a czentralizáczió, mely most, nyilván hogy jobban tessék, piros, fehér és zöld szinre van festve. Igy akarják azt most Magyarországon behozni.

Az ország közvéleménye állitólag már megérett ennek a czentralizácziónak befogadására. Hisz a vármegyék maguk követelik az államositást, a saját maguk lefejezését. Ez a politikai »harakiri« ilyen általános közkivánságra valószínűleg meg is fog történni.

De mi, ebben a nagy és járványszerű államosítási mániában, térjünk vissza egy pillanatra azokhoz a régi jó vármegyékhez, a melyeket méltán lehetett nevezni az alkotmányosság és közszabadság bástyáinak és szedjük elő abból a régi kriptából, a vármegyei levéltárakból, azokat a poros, fakult leveleket, irományokat, a melyeket a feledékenység immár vastag fövenyrétegekkel takart be. Olvassuk el azokat még egyszer, mint dicső apáink politikai végrendeleteit és ha szivünk továbbra is fásult marad a régi kor hagyományai iránt és értelmünk kevésbé lesz éles a nemzeti közszabadság természetes biztositékainak felismerése iránt, ugy vegyük elő a csákányt és kapát és bontsuk le, hordjuk el, ezeket a régi rosz falakat és építsük fel azok helyébe a magyar alkotmányosság és közszabadság uj, modern épületét, mely lehet hogy nagy, hatalmas, tetszetős épület-kolosszus lesz, de nem lesz benne semmi természetes, minden csak mesterséges, a melyet a magyar alkotmányosság és jogfolytonosság minden lépten megtagad. S valjon fognak-e nevelkedni ily viszonyok közt oly független nemes jellemü férfiak, milyenek a vármegyei rendek diszei voltak!?

Ne feledjük, midőn most ezeknél a régi és még mindig erős falaknál talán utoljára állunk, hogy ezek körül vivták a magyar alkotmányosság és közszabadság leghevesebb csatáit, és a magyar alkotmány és szabadság ezek között a falak között talált ezeréves ótalmat és menedéket, s véssük emlékezetünkbe a közszabadság és alkotmányosság legnagyobb bajnokának és hősének, kinek épen egy életepizodja keretében mutatjuk be a régi vármegyét: Kossuth Lajosnak erről a vármegyei institucزióról mondott bölcs ítéletét: »*Hazánk municzipalis rendszere* — ugymond — *kétségkivül a legremekebb institutiók egyike, s hajlandó vagyok hinni, hogy szélesebb alapokra építve ilyesmikben fogják elvégre Európa népei polgári jussaiknak ama kezességét fellelni, a melyet oly rég, oly temérdek áldozatokkal keresnek hasztalan.*«

És most térjünk át tárgyunkra. Pestvármegye rendeinek küzdelmeire a központi hatalom ellen a közszabadság, a nyilvánossági jog, a személyes bátorság érdekében, melyet a központi államhatalom kezelői Kossuth Lajos elleni erőszakoskodások, végre elfogatása által oly durván megsértettek. A történelmi előzmények rövid elsorolása után közölni fogjuk Kossuth elfogatása ügyében tartott vármegyei közgyülésekről felvett jegyzőkönyveket, a felséghez intézett feliratokat és több becses okmányt, mely részint közvetlen erre az ügyre vonatkozik avagy azt érinti.

Kossuth Lajos elfogatásának előzményei.

I. Az „Országgyülési Tudósítások".

Az alkotmányos nemzeti magyar állam ujjáteremtése, jobban mondva megteremtésének nagy munkája a dicsőséges emlékezetü 1832—1836-iki országgyüléssel kezdődik, melyet méltán lehet nevezni Magyarország renaissance-korának. Ez az 1832—1836-iki országgyülés rázta fel ezt a magyar nemzetet abból az évtizedes hosszú tespedésből, tehetetlenségből, mely immár örök álommal fenyegette ennek az ezeréves országnak önállóságát, politikai függetlenségét és a magyar nemzet lételét. Még egypár évtized és a politikai magyar nemzet többé nem létezik, megfojtatott volna az imént, 1808-ban felállított Ausztria császárság megalkotói és fenntartói, valamint annak magyar hűbéresei által kivetett hálóban és Magyarország tökéletesen beolvasztatott volna az úgynevezett czentralisták által szándékolt egységes ausztriai összbirodalomba.

De a magyarok Istene őrködött alvó nemzete fölött és a legnagyobb veszély pillanatában felköltötte őt álmaiból. Ez a nagy nemzet újból talpra állott és megkezdte ellenségeivel azt a gigási harczot, melynek minden harczosa egy-egy hős volt és a mely évtizedes küzdelemben kivivta a haza függetlenségének, politikai önállóságának biztosítékait. Átalakították azt a régi, immár tarthatatlan, elavult rendi alkotmányt és modern, demokratikus alapra, az egyenlő jogokkal felruházott nagy néposztályok részvételére, politikai erejére helyezték ennek az országnak minden közintézményét, a hol már többé a magyar szabadságot nem fenye-

getheti senki és semmi. Többé nincs akarat, nincs hatalom Magyarországon, mely a közszabadság rovására nem csak tudna, hanem csak merészelne is politikai intézményeket létesíteni.

Ennek a magyar nemzet ujjászületésének derengő hajnalán, a pozsonyi 1832—36-iki országgyülésen, mint a távollevők követe tünik fel Magyarország közpályáján az a csudálatos, végzetszerű férfiu, kinek hatalom adatott, hogy varázsszavával, óriási szellemi erejével átalakítson, felfrissítsen itt mindeneket; ez a hatalmas férfiu volt Kossuth Lajos-kinek első merész fellépése már döntő befolyást gyakorolt egész életpályájára és kijelölte számára azt a fényes életutat, a mely csak az imént záródott le a kerepesi-uti temető egyik sírboltjában.

Itt az 1832—36-iki országgyülésen kezdődött Kossuth Lajos dicső életének oly változatos és oly nagy jelentőségű korszaka. Erre a korszakra esik lángelméjének legnagyobb alkotása. Itt vívta ki oly rendkívüli nagyfontosságu *gyakorlati* politikai sikereit: megteremtvén és védelmezvén *a politikai nyilvánosságot, a szókimondás szabadságát,* mely minden alkotmányosságnak egyedüli alapköve; megalkotván *azt a hatalmas nemzeti közvéleményt,* mely aztán rohammal vette be a közszabadság ellenségei által elfoglalt összes sánczokat, honnét ennek az országnak szabadságát, függetlenségét, politikai önállóságát ostromolták. Tette pedig ezt mind tollának és szavának varázserejével, a melyeknek segélyével beférkőzött a legfásultabb, a legkérgesebb szivekbe és lángra lobbantotta ezt az egész nemzetet, melynek szive ujra kezdett dobogni, ujra lelkesült és áldozott — mint hajdan. Minden nagyot csak a nemzeti lelkesedés hozhat létre és ennek a nemzeti, lángoló érzésnek felgyujtója, ápolója volt Kossuth Lajos.

Midőn mi most, e fényes kor gyermekei, a nagy küzdelemmel, keserü tusák árán kivívott közszabadság gyümölcseit élvezzük és aggódva szemléljük, hogy miként élnek vissza a számunkra kivívott szabadsággal és önző pártpolitikai szempontból meghamisítják a közvéleményt, nem ritkán a nagy nemzeti érdekek rovására; midőn látjuk, hogy a

politikai nyilvánosságot csak álarcznak használják fel, hogy a nagy közönség megtévesztése czéljából elpalástolják a valót, most van leginkább szükség arra, hogy ezeknek az irodalmi és publiczista epigonoknak tekintetét visszatereljük Kossuth Lajos első fellépésére, ki megteremtette a politikai nyilvánosságot és sajtószabadságot és viselte azért a vértanuság töviskoszoruját.

Ugyanis Kossuth Lajos életének és politikai szereplésének legnagyobb vívmánya volt a politikai napi sajtó megteremtése akkor, midőn a hatalom kezelői mindent felhasználtak arra, hogy a nemzeti közvélemény megnyilatkozását elfojtsák. Az abszolutistikus és czentrálista bécsi kormány mindent elkövetett, hogy *a nyilvánosságot* a közélet minden terén a legnagyobb mértékben korlátozza. Az ősi magyar törvények ellenére gyakorlati közigazgatási uton behozta az előleges sajtó-czenzurát; az országgyülés összehivását alkotmány és törvény ellenére évtizedekre elhalasztotta, s midőn ez irányban a nemzeti akarat kitörését visszafojtani többé már nem tudta és az országgyülést a vármegyék minél hangosabb sürgetésére összehivta: gondoskodott arról, hogy az országgyülés tárgyalásai köztudomásra ne jussanak. Mindenféle, a legfurfangosabb eszközöket és módokat kieszelte arra, hogy az országgyülés tárgyalásairól, hol az ellenzéki és szabadelvü elemek oly hatalmas harczot kezdtek a bécsi törekvések ellen, tudósítások közzé ne tétessenek. A nagy magyar közönség pedig valósággal éhezett a pozsonyi hirekre és a legnagyobb kiváncsisággal leste, várta, hogy a pozsonyi országgyülésről megtudjon egyetmást. A követek privát levelezései és jelentései csak növelték a nagy közönségnek ezt a kiváncsiságát, de ki nem elégítették. Mindinkább hangosabb lett a nemzet követelése, hogy valamely országgyülési hirlapot adjanak ki Pozsonyban, a mely ujságból aztán a hazai közönség tájékozást szerezhet magának az ország közügyeiről, melyek felett akkor a leghevesebb viták folytak a pozsonyi országgyülésen. Ennek az eszmének megvalósítása czéljából a pozsonyi diéta tagjai közül többen tanácskoztak is, de a hirlapkiadási terv megvalósítása elé mindenféle akadályok gördültek, úgy hogy

a hirlapkiadás terve immár valósággal dugába dőlt. Most állott elő Kossuth Lajos egy zseniális vállalattal, mely csakhamar megvetette országos hirnevének és határtalan népszerüségének alapjait, a melyekre aztán fokozatosan fejlődő politikai és államférfiui nagyságát, mint Magyarország egyik legnagyobb történeti alakjáét, helyezte el. Ez a vállalat volt az első lökés a nemzet közéletében annak az ellenállhatatlan mozgalomnak megindítására, mely minden akadályt lerombolt, leküzdött, a mi csak a nemzeti haladás, ezen fönséges nemzeti evolutio elé gördült.

Kossuth ugyanis látva, hogy az a szándékolt hirlapkiadási vállalat úgy sem jön létre, egy óriási gondolat támadt agyában és azt megvalósítandó, gyors elhatározással engedélyt kért az országgyülési tagoktól, hogy addig is, mig a czélba vett nyomtatott hirlap terve tényleg meg fog valósulni, Kossuth, ki már előzőleg is bizalmas körben bemutatta az országgyülés üléseiről szóló jegyzeteit és azok általános tetszéssel fogadtattak, most *írott országgyülési tudósításokat* küldözhessen szét az egész országban. Miután a rendek készséges örömmel elfogadták Kossuth tervét, 1832. deczember 17-én megjelent az »Országgyülési Tudósítások« czimű írott értesítő első száma.

Ez az írott hirlap hetenként kétszer jelent meg. Csupán országgyülési tudósításokra szorítkozott, a melyeket Kossuth jegyzetei alapján számos fiatal juratus tollába diktált. Ez a kiállítására nézve szerény vállalat óriási hatást keltett az egész országban, szokatlan élénkségü irályánál és annál az erős, hódító szellemnél fogva, mely ezekben az írott lapokban megnyilatkozott. A szikrázó szellemmel és elragadó ékesszólással szerkesztett lap a szabadelvü áramlatnak egyszerre határozott irányt és bámulatos lendületet adott. A szerkesztő lángszelleme a legszárazabb tárgy iránt is érdeklődést tudott kelteni. Kossuth az országgyülés tárgyalásai folyamán futólag tett jegyzetei alapján minden szónok beszédének velejét bámulatos hűséggel, még az egyes szónokok sajátságos szónoklati formáit is megtartva, de rendszerint szabatosabb összefüggésben, csillogóbb irályban adta vissza. A szabadelvü szónokok érveit, okoskodását oly erős

és kedvező világításban mutatta be, hogy a beszédkivonatoknak sokkal nagyobb hatásuk volt, mint a tényleg elmondott beszédeknek és nemcsak a beszédek kivonatát közölte, hanem bámulatos közvetlenséggel és megkapóan jellemezte az egyes kiválóbb szónokokat is.[1]

Az »Országgyülési Tudósítások« részint a kiállitás nehézsége, részint az előfizetési ár nagysága miatt alig száz példányban jelent meg, de a példányok kézről-kézre jártak az egész országban és nagy mohósággal olvasták azokat és sóvárogva lesték, várták ennek a lapnak megérkeztét és Kossuth Lajos, a fiatal szerkesztő egyszerre országos tekintélyre és hírnévre tett szert hirlapvállalatával, melyet pedig kezdetben maga is csak afféle szerény pótléknak tartott és találóan a következőleg jellemzett: »Név, ismeret, pártfogás nélkül jöttem Pozsonyba, porszemként elveszve a föveny tengerében; én oly semmi, annyi jelesek között. Nem hoztam semmi egyebet magammal, mint tiszta hazaszeretetet, erős akaratot s meleg érzetet a tenni való szüksége felől. S így nyujtottam ki kezemet egy kis pislogó mécset gyujtani, mely a távolság titkainak homályán keresztül egy-két jóbarátaimnak egy szikra világot gyujtana. De annyi nemes barátságra, annyi gyámolító szivességre, annyi kegyes bizalomra találtam váratlanul, reménytelenül, hogy *a pislogó mécs egy kis szövétnekké változék.*«[2]

De Kossuth írott hirlapvállalatának óriási hatását és ez által az országos közvélemény megteremtése körüli hervadhatatlan érdemeit legszebben méltatta az 1832—36-iki országgyülés bezártával, mikor az »Országgyülési Tudósítások« is megszüntek, *Kajdacsy*, az utolsó kerületi ülés egyik elnöke, ki Kossuth érdemeit, mint olyan emberét említi fel, *aki, nem tekintve az ádáz irigység és boszuló hatalom ellene szegzett nyilait,* hazánknak ama közóhajtását, *a nyilvánosságot,* férfias állandósággal *terjesztvén, az előitéletekben olyan ösvényt tört, melyet a haladó kor kettős sietséggel fog tágí-*

[1] Hentaller Lajos »Kossuth és kora«. Budapest, 1894. az »Athenaeum« kiadása.

[2] Kossuth bucsúja az »Országgyülési Tudósítások« utolsó számában.

tani, de egy önkényes hatalom elzárni nem képes s ez legyen törekvéseinek legszebb jutalma.[1]

A hazai közvéleménynek ily elementáris erővel történt felrázása miatt természetesen a bécsi körök valósággal megdöbbentek és nagy ravaszsággal mindent elkövettek, hogy Kossuthot elnémítsák. Először kedvezésekkel akarták száját betömni, fényes állást akartak neki adni, megkinálván *követségi titkársággal*,[1] majd a hallgatásért tekintélyes nyugdíjat akartak neki biztosítani, a mely ajánlatokat Kossuth persze a legnagyobb felháborodással visszautasította és ezekre a lekenyerezési kisérletekre, valamint ezek meghiusulta folytán a hatalom birtokosai által kilátásba helyezett üldözésekre és zaklatásokra, a melyeket ellene már Pozsonyban megkezdtek, azzal felelt, hogy az országgyülés berekesztésével beszüntetett »Országgyülési Tudósítások« utolsó számában azzal a kedves hirrel lepte meg az országot, hogy levelezéseit más czim alatt folytatni fogja Pestről, a hova költözködött.

2. A „Törvényhatósági Tudósítások".

Kezdetben ugyan Kossuth nem akarta tovább folytatni hirlapirói működését, hanem kizárólag ügyvédkedni akart Pesten. De nagy lelke, hazájáért lángoló szive nem hagyta pihenni. Látta, tapasztalta, hogy hazájának és nemzetének most van legnagyobb szüksége csudálatos tollára és az országgyülés feloszlatásával még inkább szükség van olyan közlönyre, mely a messze távolban élő rokon elemeket, a szabadelvü elvtársakat összetartja és a mely közlöny egyszersmind szócsöve lesz annak a hatalmas nemzeti közvéleménynek, a mely az imént bezáratott országgyülésen feltámadt és most ismét kialvással fenyeget, pedig, mint Kossuth oly szépen mondja, a »Törv. Tudósítások« előfizetési felhivásában, a »*Jelentés*«-ben: »*Most, épen most szükség messze távoztatni az aluszékony tespedést, nehogy a fejlődö értel-*

[1] Kossuth bucsúja az »Országgyülési Tudósítások« utolsó számában.

[2] Kossuth saját elbeszélése után feljegyzi Hentaller Lajos »Kossuth és kora« munkájában.

misége pislogó szövétneke szalmalánggá változzék. E tekintetek állottak előttünk. midőn Pozsonyban az elválás órája közelgett. s aggódva néztünk a jövendő elébe, keresve valamit. a mi nincs, az egységnek valami kapcsolatát, valamely jelét annak. hogy a nemzet. gyülésén kívül is, nem csak megyeileg. hanem országilag is él, leggyen az bár oly csekély. mint a szivnek leggyengébb ütése, csak életre mutasson.«

Kossuth ezen »Törvényhatósági Tudósítások« czím alatti vállalatának az volt a czélja. hogy a vármegyékben történő nevezetesebb eseményeket köztudomásra hozza. Ugyanis az akkori vármegyék nem csak végrehajtói voltak az országos törvényeknek, hanem egyszersmind *előkészítői* a következő országgyülés feladatainak. a melyek előbb a megyék gyűlésein tárgyaltattak és onnét mint követi utasítások vagy mint országos sérelmek terjesztettek fel az országgyülés elé. Minden nagy és üdvös reform a vármegyékből indult ki és épen ebben a korszakban nyilatkozott a legerősebb és meghamisítatlan nemzeti akarat ezekben a vármegyékben és valóban. hogy Kossuth saját szavaival éljünk. »*vétek lett volna magamat el nem határoznom. hogy a megkezdett pályát* (t. i. Tudósításokat) *folytassam*«.

Kossuth ezen »*Törvényhatósági Tudósításait*« még nagyobb lelkesedéssel, sőt valóságos rajongással karolta fel az egész nemzet. mint tette azt az »Országgyűlési Tudósításokkal«. A vármegyék közgyüléseiken buzdító határozatokat hoztak és Kossuth érdemeinek elismerésével töltötték be jegyzőkönyveiket. ki megteremtette a politikai nyilvánosságot és ez alapon az igaz hazafias közvéleményt; százával érkeztek Kossuthhoz egyesektől. az ország különböző részeiből az üdvözlő levelek és buzdító sorok. hogy a haza és a nemzet érdekében csak folytassa akkora fontosságú levelezéseit. Daczára a »Tudósítások« magas árának, a mi természetesen ennek az irott lapnak kiállítása nehézségei folytán teljesen indokolva volt. a ki csak tehette, előfizetett ezekre a rendszeres törvényhatósági tudósításokra, mert ugymond egyik. Kossuthhoz intézett levél irója. Besze János, »*ezen lelki eledel mindig fizetetlen marad*«. Jellemző az akkori hazai közvéleményre, hogy egy lelkes magyar hölgy, Lónyay

Ilona, Wladár Kristófné férje számára ujévi ajándékképen fizetett elő a »Törvényhatósági Tudósításokra«, mert ugymond, »*valami nagyon érdekes ujesztendei ajándékkal kivánván kedves férjemet meglepni, igen könnyű volt eltalálni, hogy uraságod rendszeres hazai tudósításai ...... legillőbb ajándék lenne, melynek választásában lelkem magát csak tükrözhetné*« stb.

Az egész ország érdeklődését keltették fel Kossuth »Tudósításai« és különösen a szabadelvű elemeknek egyetlen összetartó kapcsa volt. Ez *az irott lap* volt hazánk akkori szomorú publiczistikai viszonyai között az egyetlen organum, mely a hazafias és nemzeti irányt képviselte és propagálta azoknak a nagyszabású reformoknak magvait, a melyek aztán az 1848-ki örök emlékezetü törvényekben szentesíttettek. Csakis ennek tulajdonítható az ébredező nemzeti szellemre Kossuth lapjának azon óriási hatása, a minőt még a szó és betű hatalmával senki el nem ért.

De viszont nagyon is érthető, hogy a hatalom akkori kezelői oly veszedelmes ellenséget láttak ebben a szerény irott lapban, mely ellen aztán erőszakoskodásuknak egész arzenálját mozgósították. Alig hogy megjelent a »Jelentés«, Kossuth előfizetési felhívása a »*Törvényhatósági Tudósitások*«-ra, József nádor Pestvármegye utján rendeletet bocsájtott ki, a melylyel a »*Jelentés*« terjesztését és a »*Törvényhatósági Tudósítások*« megindítását a hazai törvények durva megsértésével betiltotta. De Kossuth sokkal erősebb jellem volt, hogy sem megfélemlíteni lehetett volna, tehát egyszerűen tultette magát ezen az erőszakoskodó rendeleten és az ellene intézett erőszakot, mint a magyar alkotmányosság egyik legdrágább sarkkövének, a nyilvánossági jognak durva megsértését, panaszként a vármegyék elé vitte. Egyszerre, mint valami ellenállhatatlan lavina, indultak meg a közgyűlési tárgyalások és felirások a vármegyék részéről a nádori törvénytelen rendelet visszavonása és a megsértett nyilvánossági jog reparálása iránt. A hatalmasok most oktalan dühökben a póstai szállítást vontak meg a »Törvényhatósági Tudósításoktól«. De ezzel sem értek czélt, mert most meg kéz alatti alkalmatosságokkal, a hogy csak érték és kapták,

terjesztették az országban Kossuth lapját. Kossuth pedig ezt a póstai erőszakoskodást ismét újabb panaszként a derék vármegyék elé terjesztette, hol mindezekkel a panaszokkal az erőszakoskodó kormányrendszer ellen csak újabb és újabb olajat öntött az amugy is lobogó tűzre. Ehez járult ugyancsak a »Törvényhatósági Tudósítások« révén a kormány elleni erélyes izgatás, *Lovassy László és többi fiatal társainak katonai karhatalommal történt elfogatása miatt.* De már ezzel a Lovassy-ügygyel, a melyre vonatkozólag Kossuth a vármegyei közgyűlésekről fulminans czikkeket és terjedelmes tudósításokat közölt, a bécsiek dühét és kétségbeesett haragját a forráspontra felhevítette. Ez az ádáz harag aztán nem sokára a maga egész durvaságában és kegyetlenségében ki is tört Kossuth ellen, kit minden okon el akartak tenni az utból, hol a bécsi törekvéseknek gátat vetett.

Kossuth elfogatása.

Elhatároztatott Bécsben, hogy Kossuth lapját minden áron meg kell semmisíteni. Ráparancsoltak a nádorra, mint Pestmegye főispánjára, hogy azt a veszedelmes Kossuth-lapot tiltsa be és akadtak törvényhatósági, szabadon választott tisztviselők, kik ennek az erőszakos parancsnak engedelmeskedtek. Ez a két gyászvitéz, kiket aztán a felzudult vármegyék alaposan ki is pellengéreztek, Dubraviczky Simon első alispán és Zlinszky pestmegyei központi főbiró, a kik utján a nádor 1836. október 2-án betiltotta a »Törvényhatósági Tudósítások« további megjelenését és ezt a betiltó rendeletet elnöki uton kézbesítette Kossuthnak, ki azonban ennek a törvénytelen rendeletnek épen nem engedelmeskedett, hanem mintegy feleletül szétküldte lapjának nyolczadik számát, ügyét pedig ujabb panaszképen Pestvármegyéhez beterjesztette, mely aztán kimondta, hogy a nádor rendelete a magyar alkotmányba, a »nyilvánosság jogába ütközik«, tehát törvénytelen és annak senki engedelmeskedni nem tartozik. Egymás után több mint harmincz törvényhatóság nyilatkozott ebben az értelemben.

A bécsiek látván, hogy Kossuth lapját másként beszün-

tetni nem lehet. 1837. május 4-én éjjel Kossuth Lajost a budai Svábhegyen az »*Isten szemé*«-hez czimzett villában katonai karhatalommal elfogták és a budai várba, a bécsi kapunál levő kaszárnyába hurczolták. Itt bebörtönözték azoknak a czelláknak egyikébe, a melyekben a szabadságeszmének egyik előző martirja, a lefejezett Martinovics apát és társai fogva voltak. Az elfogatással egyidejűleg házkutatást tartottak Kossuth Lajos fürdő-utczai lakásán és ott lefoglalták összes levelezéseit. Igy azután a »Törvényhatósági Tudósítások« a 23. számmal, 1837. május 7-én megszüntek. Kossuth ellen pedig a királyi fiskus pártoskodás szítása, a királyi jogok megcsonkítására való izgatás és a fejedelem elleni bizalmatlanság keltése, a törvényes tisztviselők, itélőszékek lealacsonyítása, az alkotmány felforgatása stb., a legfurfangosabb prókátori okoskodással kieszelt de teljesen alaptalan vádak alapján főbenjáró pert indított, mely másfél évnél tovább folyt, végre a királyi itélőtábla 1839. február 23-án a Kossuth elleni főbenjáró perben itéletet hozott, mely szerint Kossuth a 21 hónapi vizsgálati fogságon felül 3 évi fogházra itéltetett. A hétszemélyes tábla aztán 1839. márczius 2-án kelt itéletével még egy évvel megtoldotta a büntetést.

Kossuth elfogatásának híre a legnagyobb felháborodást és elkeseredést szülte az egész országban. Egyszerre feltámadtak a vármegyék, élükön Pestvármegyével és a legerélyesebben tiltakoztak ez ellen a hallatlan erőszakoskodás és az önkényuralomnak féktelen garázdálkodása ellen. Pestmegye példájára felirtak egyenesen a felséghez és követelték Kossuth szabadon bocsátását, de sikertelenül, mert Kossuth csak 1840. május 1-én bocsájtatott szabadon a többi politikai foglyokkal együtt, miután az 1839. junius 2-án összeült országgyűlés is a legnagyobb erélylyel követelte a politikai foglyok szabadon bocsájtását, melyre a bécsi kormány kezdetben ugyan nem hajolt, de aztán mégis, az 1840. évi aprilis 29-én kibocsájtott királyi rendelettel, az amnesztia megadatott.

Ezek előrebocsájtása után bemutatjuk Pestvármegye rendeinek küzdelmét Kossuth Lajos szabadon bocsájtása

érdekében. azokban az okmányokban, melyeket az akkori megyei közgyülésekről felvettek és a melyek a pestmegyei levéltárban őriztetnek, mint a megyei rendek hazafiságának, szabadság és alkotmányszeretetének irott végrendelete a késő utódok számára.

Pestvármegye küzdelme Kossuth Lajos szabadon bocsájtása érdekében.

I.

Pestvármegye úgynevezett kisgyülése, melyen elhatározták, hogy be nem várva a júniusi rendes közgyülést, május 22-re közgyülést hívnak össze, melynek egyetlen tárgyát Kossuth Lajos elfogatása fölötti tanácskozás fogja képezni.

2931. sz. 1837. május 8. Kisgyülés.

Említésbe hozatott, hogy Kossuth Lajosnak legközelebb katonai hatalommal lett elfogattatásával a Személyes bátorságnak annál érzékenyebb megsértése történvén, mivel a hasonló elfogatások ellen az Országnak számos Törvényhatóságai által közben vetett legalázatosabb Felirásokra nem csak orvoslás nem érkezett, sőtt ezenn újabb eset által a sérelmek tetéztettek; minek utánna a dolog fontossága is a fenn forgó közérdek minél elébbi intézkedést tesznek szükségessé. a Karok és Rendek abban állapodtak meg, hogy a Juniusi rendszeres Közgyülést nem várván, f. holnap 22-ére csupán ezen Egy Tárgy feletti Tanácskozás végett Köz-Gyűlés hirdettessék, oly megjegyzéssel, hogy a Büntető Törvényszéknek kezdete ugyan azon napra lévén határozva, egy nappal későbbre, az az Május 23-ra halasztassék. A szokott módszerinti Köz-Gyűlés pedig Junius 6-án tartassék.

Végzés.

Mi eránt a megyebeli Rendek különös hirdető levélben Fő és Al szolga Birák urak által értesittetni fognak.

II.

A május 22-iki közgyülés jegyzőkönyve. Ezen a közgyülésen felolvastatott először is az udvari kanczelláriának dekretuma Kossuth Lajos elfogatása ügyében. Ezután felolvastatott Kossuth Lászlónak

a vármegyéhez intézett levele, melyben jelenti fiának, Kossuth Lajosnak elfogatását és pesti lakásán történt házkutatást. Felolvastatott Borsodvármegye levele, melyben Kossuth elfogatásáról tudósítást kér. A közgyülés végzése. Felirás ő Felségéhez a törvényeken ejtett sérelem orvoslása végett országgyülés összehivása iránt. Kossuth Lajos elfogatása gravamenként terjesztessék az országgyülés elé. A nádor, mint a vármegye főispánja irásbeli felterjesztés utján, de küldöttség által is felkéressék Kossuth fogságának megszüntetése iránt. Ezen feliratok. vármegyei végzések közöltessenek a többi vármegyékkel hozzájárulás végett. Gyüjtés indittassék Kossuth gyámoltalanul maradt családja részére.

2964. sz. 1837. május 22. Közgyülés.

Elölülést viselő Alispány ur a Gyűlés tartásának okát röviden előadván. mindenek előtt felolvastatott a Főméltóságú udvari Cancelláriának e folyó Esztendei május 16-ik napján a 6987 837. szám alatt költ e' következendő Kegyelmes Decretuma.

(Latin eredetiből fordítva.)

Ő felsége stb. nevében Pest megye közönségével kegy. tudatandó:

Ő Felségének legmagasabb tudomására hozattak azok a dolgok, melyeket a »Törvényhatósági Tudósítások« szerkesztője — jóllehet a fensége a főherczeg nádor által felsőbb jóváhagyás hiányában attól eltiltatott, — azután is közzétett, valamint azok is, melyek szerint a nevezett egyén — daczára a legfelsőbb parancs folytán ismételve kiadott abbeli tilalmaknak, hogy az említett röpiratokat — minthogy irott időszaki közlönynek jellegét viszik magukon — magán levelezések ürügye alatt kiadni és terjeszteni nem szabad, azokat ezen megye illető tisztviselőinek megküldötte, s melyek eránt a megye kis gyűlése, s később maga a megye közönsége is határozatot hozott.

Tekintettel a tilalommal illetett egyénnek abbeli rettenetes vakmerőségét, mely szerint a törvény által előirtt utat, ha valaki magát a felsőbb rendelkezések által jogtalanul terhelve véli, orvoslásért folyamodhatik, — makacsul megvetette, és hogy az ilyes fajtájú, a közügyre igen igen veszedelmes emberek, gyanusítgatásokat és bizalmatlanságo-

kat hinteni, és a közbékét megzavarni és egyenetlenségeket előidézni szeretnek az illető egyén is ilyen szándéktól vezéreltetve, mindkét rendbeli tilalom ellen a törvényhatóságok előtt a békeszeretet és közcsenddel egyáltalában össze nem férő módon kivánt magának elégtételt szerezni, és saját magán ügyét a honpolgárok jogaival azonosítani, sőt a közügyeknek a megyékben különösen mostan kivánatos biztos és akadálytalan tárgyalásainál valamely kártékony dolgot előidézni törekszik, és minden erővel arra dolgozik, valamint ellenszegülésének gyámolítására segítségért folyamodni nem átalja: mindezeknél fogva Ő cs. és kir. Felsége királyi tisztjének tudatában az ilyes tetteket a törvény szigora szerint megfenyíttetni elrendelni méltóztatott.

A mi pedig a megyének ezen ügy érdemében hozott végzéseit és határozatait illeti, melyek legfelsőbb helyre bejelentettek, — ezeket ő felsége — tekintve azt, hogy ezen határozatok a legfőbb királyi jogokkal, valamint az 1635: 18. törvényczikkel és az ebben idézett törvényekkel, valamint az ősi alkotmányon alapuló közigazgatási rendszerrel összenem egyeztethetők, sőt felforgatására irányulnak azon intézményeknek, melyeket századok gyakorlata szentesített, a mennyiben egyenesen az ősi alkotmány sérthetetlenségének meggyöngítését, és a közigazgatás főrendje kötelékének szétszaggatását czélozni látszanak, ezen határozatokat megsemmisíteni és hatályon kívül helyezni méltóztatott, erről a megyét oly hozzáadással értesíttetni kegyesen elrendelvén, hogy ő felsége soha megnem türendő, hogy bárki is magát kénye kedve szerint, rendzavarólag a törvényekkel, és az ezek által előirtt eljárással ellenkezésbe tegye, valamint méltó felháborodással rosszalja azon túlhajtott szabadosságot, mely kieszelt hamis szavakkal a jó rend fentartását az 1723: 58. törvényczikk figyelem kívül hagyásával gáncsolni, és a törvényes szabadságnak megfelelő legfelsőbb szándékokat gyanusításoknak alávetni törekszik a valódi hit és hűség háttérbe szorításával; szilárd lévén ő felségének abbeli akarata, hogy a roszban járóknak kedvezés ne nyujtassék; hanem mindenki ellen, ki inkább a bűn ösvényén, mint a helyes úton szeret haladni, legfelsőbb tekintélyénél és törvényes szándékai-

nak végrehajtásaul minden kitelhető módon és eszközökkel eljárni fog.

Mely legfelsőbb elhatározásról a megye miheztartás és alkalmazkodás végett ezennel értesíttetik.

Kelt Bécsben, 1837. május 16-án.

Gróf Pálffy Fidel sk.

Bartal György sk. Ő felsége legm. parancsára

Nagy Lajos sk.

Ezután felolvastatott Kossuth Lászlónak a folyó esztendei május 6-án a Vármegyéhez intézett Levele, mellyben jelenti: hogy fia, Kossuth Lajos a folyó Esztendei május 4-én követő éjszakán egy órakor Eötvös József Királyi fiscalis által a Zugligetben, hol két hét olta egésségének helyre állitása végett lakott, elfogatván, katonai hatalommal Budára a Várba lévő katonai laktanyába vitetett, és reggeli 4 óra tájban Pesti szállásán lévő Irományai és Levelei elfoglaltattak. Végre

Felolvastatott nemes Borsod Vármegyének a folyó Esztendei Pünkösd hava 11-ik napján az 1695-ik szám alatt költ hivatalos Levele, melyben annak előre bocsájtása utánn, hogy Kossuth Lászlónak azon jelentést foglaló irását, hogy fia, Kossuth Lajos a folyó Esztendei május 4-én katonai erővel elfogatott, vette, azonban, hogy biztos lépést tehessen, az eránt keresi meg a Vármegyét, hogy az elfogatás módjáról, annak okairól, és a történetnek mibenléttéről tudósittassék.

Végzés.

Melyeknek meghallása után a Karok és Rendek Kossuth Lajosnak ügyét egy alázatos felirás által Ő Császz. kir. Felsége eleibe terjesztetni, és ezen felirásban a kormány legújabbi lépesei által minden a Törvényhatóságok, mind a nemzet eránt bizonyított bizodalmatlanság végett fájdalmukat kijelenteni; úgy szinte jobbágyi hódolattal tisztelt Eö Felségét alázatosan megkérni rendelték, hogy azonn feszültségnek, mely a kormány és nemzet között a legközelebbi történetek által okoztatott megszüntetésére és a Törvényeken ejtett sérelmeknek megorvoslása végett minél előbb

ország Gyülést tartani legkegyelmesebben méltóztassék, egyszersmind pedig elhatározták, hogy a szerkesztendő Felhívásnak előleges megbírálása és a használandó indító okok kijelölése végett egy-egy küldöttség neveztessék, melynek Tagjai Első alispány ur propositiója következtében Földváry Gábor a második alispány ur Elnöksége alatt Gróf Ráday Gedeon, Kovách György, Fáy András, Fundationalis Director Steinbach Ferencz, Liptay Sándor, Benyovszky Péter, Kubinyi Ferencz Táblabírák, és Fő Jegyző Szentkirályi Móricz urak neveztettek. — A mi továbbá a dolog velejét illeti, az egyben gyült Rendek elhatározták azt is, hogy valamint az elfogadtatott Ifiak ellen a rendelt törvény elleni elfogattatás és Biráskodási eljárás, ugy Kossuth Lajosnak elfogattatása, és mint a ki a kegyelmes decretum tartalma szerint Felség sértéssel nem is vádoltatik, az Ország gyűlésére gravamen képpen praenotáltassék, megjegyezvén egyszersmint azt, hogy mivel a legközelebbi tapasztalások szerint a Felségsértésről, és azok ellen, kik eme vétekkel vádoltatnak, intézendő eljárás módról szóló a Karok és Rendek előtt ugyan világos Törvények a kormány által másképpen magyaráztatnak, a követeknek adandó utasítás szerkesztetése végett kiküldendő Deputatio arra különösen ügyeljen, hogy az e' tárgyban létező törvények olly módon irattassanak körül, mely minden bal magyarázatot kirekesztvén, a személyes bátorság legtökéletesebb biztosítását foglalja magában, addig is pediglen mig Ország Gyűlése tartatnék, ő cs. kir. Fő Herczegségét, az ország Nádorát és ezen megye közönségesen és forrón tisztelt Főispányját: kit az Isteni gondviselés legujabb súlyos betegségében a haza javára különös kegyelme által megtartott, különösen mind irásban, mind pedig küldöttség által megkéretni rendelték; hogy ezen sérelem megszüntetése végett magát tapasztalt igazság szeretetéhez képest közben; és az ország megnyugtató előtte legjobban esmerett körülményjei előadása mellett azon fellegeket, mellyek a közmegnyugvás éjét beboritottak, eloszlatni méltóztassék, mivel pedig a Karok és Rendek a f. é. 1057-ik szám alatt költ végzésükben már előlegesen kijelentették azt, hogy Kossuth Lajosnak bár mi módon történhető aka-

dályoztatása esetében a Többi Törvényhatóságokkal leendő értekezést végzéseiknek a szokott úton leendő közlése által folytatni; és a közérdekű tárgyak eránt a Többi Törvényhatóságoknál kelendő végzéseknek közlésére azokat felszóllítani fogják, annálfogva addig is, még e részben más alkalmas módról fognak gondolkozni ebben állapodtak meg, hogy mind ezen végzésüket, mind pedig a Deputatio által bemutatandó és megállapítandó Felirást az e tárgyban most felolvasott Kegyelmes Decretum mássával együtt, melyből Kossuth Lajos elfogatásának oka is kitetszik, Nemes Borsod szinte, úgy mind a többi Nemes Vármegyékkel közleni fogják. Végre mint hogy Kossuth Lajos családja, Kossuth Lajosnak elfogattatása által egyetlen gyámolától fosztatott, azt is elhatározták, hogy aláirás nyittassék meg, és az aláirási Iv a Jegyzői hivatalnál tétessék le, mely által a közrészvét utján, nem ugyan a fájdalom, hanem a veszteség némüleg pótoltassék, és elrendelték, hogy a bégyülendő pénzeket a Karok és Rendek Pénztárnoka, Lisznyai Gedeon ur vegye számba, mellynek következésében Tábla Biró Dertsényi Pál ur az előadó Jegyzőnek e gyűlés szine előtt 100 pengő forintokat adván által, perceptomba vétessenek, fennt nevezett Pénztárnok a Jegyzőkönyvi kivonat által utasittatni rendeltetett. Többnyire azt is kijelentették a Karok és Rendek: hogy miután Kossuth Lajost számos vármegyék Levelezőjöknek bizták meg; a vállalat annyiban a felelet terhe, ha bűn lenne is, mit azonban meg nem esmérnek, inkább a megbizókat érdeklené. Egyszersmind pedig megjegyezni szükségesnek tartották, hogy Kossuth Lajos Ügyvédnek irományait az elfogatásra kiküldött Királyi Ügyész, mégpedig annélkül, hogy azokról törvényes bizonyság által rendes Lajstrom készítetett volna foglalván el, az elfoglalóban azon Irományokra nézve, mellyek netalán külömbféle privatusok jogaikat is érdekelhetik, de magokra Kossuth Lajos Irományjaira nézve is a törvényes biztosságot elmellőzni látják; melyet annyival szükségessebnek tartanak, mivel a kérdéses Irományok hihetőleg azért foglaltattak el: hogy a Királyi Ügyek Igazgatója ellene próbáit azokból meríthesse.

III.

A Kossuth Lajos elfogatása tárgyában az ő Felségéhez intézendő felirás szerkesztése végett kiküldött bizottság jelentése. A felirás szövege. A kérvény tüzetes és részletes bizonyítás után oda irányul: Kossuth helyeztessék vissza szabadságába és a polgári becsületén ejtett csorba helyrehozassék.

1837. május 23. Folytatólagos közgyűlés.

A tegnapi napon Kossuth Lajos elfogattatása tárgyában a Felirás szerkesztése végett kiküldött Deputatio a Fő Jegyző által jelenteti, hogy a reá bizottakban eljárván, a felirás elkészittetett, és annak javallatait bémutatta, mely e' következendő képpen állapíttatott meg.

Felséges s. a. t. Csak alig mulának el nehány holnapok mi olta első alázatos felirásunkat Császári Királyi Felséged eleibe terjesztének, hogy a Polgári rendes Törvényhatóságok elkerülésével a Katonai hatalomnak alkalmazását Polgári személyek elfogatására sem Törvényeinket, sem altalján fogva az állandó Katonaság tartásának czéljával meg egyeztetni nem tudjuk, csak alig mondhatjuk elmultnak azon tapasztalást, hogy eme már magában legalább rendkívüli első lepéssel több hasonlók köttettek öszve, és hogy azok, kiknek sorsa elfogattatásuk alkalmával a Törvénynek Paizsa alól kiragattatik, soha többé még Birájik előtt sem voltak képesek kinyerni olly állapotban helyheztetésüket, mellyben, hogy Törvényt állhassanak lenniök kelletik; midőn a kormány mint egy tettleg is válaszolván alázatos Felirásainkra, a folyó holnap elején Kossuth Lajosnak Budán, katonai erővel eszközlött elfogatása és letartóztatása által czélzatának elcsüggesztő magyarázatot adá: hogy ama köz rettegést gerjesztett pályáról, melyre legközelebb indult eltérni egyáltalján fogva nem szándékozik. — Valóban bal magyarázatú következettség, és reánk nézve, kik a biztositéktalan állapot rém képeit szenvedjük siralmas álhatatosság, mert az éjjek; és Biráskodási titok ünnepélyes fátyola, azon ködben borított tömlöczök, melyekbe a szerencsétlen foglyok rejtetnek, a hatalommal egyess személyek ellen intését képesek akkor, midőn a legközelebbi ország gyűlésén Császz. kir. Felsége legkegyelmesebb megegyezésének hozzá járulásával alkotott törvé-

nyeink gyümölcsét biztos nyugodalommal vártuk, midőn a feléledt nemzeti szorgalomnak, jövendő sikerére reménytelve tekintének, midőn Cs. kir. Felséged által hathatósan felköltött összes nemzeti életünk előrehaladását gyönyörködve vettük észre, midőn az egész hazában egy hódolat és egy tisztelet uralkodott, mindezeknek adója Császári királyi Felséged szentséges személye iránt olyan jelenések, melyek a legbuzgóbb kebelt is keserűséggel töltik meg. — Ily körülmények között a legközelebbi esetek nyomhattak-e annyit a politikai történetek mérlegében, hogy a biztosan nyugvó polgároknak lakhelyét fegyveres kézzel éjszakának idején meglepni kivételes biráskodást rendelni, és mind ezek a Haza csendes megelégedését felháborítani szükség volt, feleljenek azok, kik Felségednek ezen nyugtalanító sérelmes lépéseket tanácsolták.

Mi különösen Kossuth Lajost illeti, több Vármegyék és ezek között mink érdekesnek tartván tudni mi érzeménynyel fogadtatik a közügy mai törvényhatóságokban, mit a rendes hivatalos levelezés utján, csak igen későn és igen általjánosan érthetének meg, Kossuth Lajosnak a privát levelezés utján irásban megjelent tudósításait annál örömestebb láttuk, mivel éppen ő volt az, ki legközelebbi országgyűlési tanácskozási folyamatáról negyedfél évig közmegelégedéssel és nem gátolva országgyűlési hasonló levelezésében, igen pontos jegyzéket közle, későbben a privát személyek szabad levelezései és alkotmányunkkal összeszövetett nyilvánosságot tapasztalván megsértve lenni; Kossuth Lajos levelezéseinek kétszeres eltiltásában a szabad levelezhetési jogot és a nyilvánosságot pártolandók, őtet annak folytatására végzésünk által megbiztuk, nem győződhetvén meg a felől, hogy azt mi országgyűlése alatt törvénytelennek nem tartatott, azonkivül eltiltattathassék; és nem egyezhetvén meg abba, hogy a privát levelezések, ha külömben vétket nem foglalnak az 1723-ik esztendei 59. törv. czikkely ellenére korlátoltathassanak, mivel pedig Kossuth Lajos elfogatását levelezései vonták magok után, mivel más vétke nincsen annál, hogy a *közértekezést elsőbb önelhatározásából, ezután megbízatásánál fogva elősegélette;* hogy azokat

mik a közgyűlésen mások által mondattak irásba foglalva levelezőivel a privát levelezésnek utján tudatta, valamint ez e f. esztendei május 16-ik napján 6997. sz. a. költ kegyelmes Decretumban világosan kimondatik, elfogatására minthogy ez által nem csak Felségsértés vétkét, de semmi egyébb más vétket sem követett el, nemcsak törvényes okot fennforogni nem látunk, hanem ezt annál sérelmesebbnek vagyunk kénytelenek nyilatkoztatni, mivel Kossuth Lajos vállalatát az ország törvényhatóságainak nagyobb része pártolása alá vette, és még is hasonló esetekben orvoslásért felterjesztett alázatos felirásaik után katonai erővel hajtatott végre.

Igaz, hogy Kossuth Lajos levelezéseinek kérszeri eltiltás után sem szünt meg azokat, kik ez előfizetési szerződés által őtet lekötelezték tudósítani, meg kell azomban erre jegyeznünk azt, hogy az eltiltás a magában törvényesen szabados tettet bűnre nem változtathatja; ha pedig Kossuth Lajos levelezése vétek volt arra hogy megbüntettessék, sem tilalmat előre bocsájtani nem kellett, sem pedig hasonló, az országgyűlése alatt folytatott levelezéseit elnézni nem lehetett. Igaz, hogy Kossuth Lajos pártolásért a vármegyékhez és nem engedelemért a kormányhoz folyamodott és folyamodásában a közügyet állítá megsértve lenni; de valjon volt-e szükség folyamodnia? engedelemért, törvény szerint szabados dologban? Valóban szomorú helyheztetés lenne, ha törvények által igazgatott országban, a törvény által nem tiltott dologban engedelemért kellene folyamodni. És nem megsértése-e a közügynek, midőn egyes polgár törvényes szabadságai korlátoltatnak? A törvény csak egyes esetekben, vagy egyes személyek ellen sértethetik, a törvényhatóságok, melyeknek a hasonló sértések ellen felszólalni, századok által gyakorlott joga tagadhatatlan, az egyes eseteket, vagy egyes személyek jogain ejtett sérelmeket el nem hallgathaták, hanem azt, mi azoknak orvoslására szükséges, megtenni kötelesek. Mi ő császári királyi Főherczegsége a Nádor által lett eltiltásnak helyét nem látván, elsőbb végzéseink által azt nyilatkoztattuk ki, később ezen végzésünk ellenére tisztviselőink által bár felsőbb meghagyás következtében eszközlött elállást, az 1723-ik esztendei 58. törvény-

czikkely 4. §-nak értelme szerint, megsemmisitettük, és ezt teljes joggal tehettük is, mert még ama végzésünk és törvényeink állanak, addig tisztviselőink, azok szerint és nem azok ellen lettek volna kötelesek cselekedni. Hogy végre, ezen végzéseink által törvényt nem sértettünk, már maga a fentisztelt kegyelmes decretum is elég bizonyságot nyujt, midőn egész erejét abban helyhezteti, hogy sem Kossuth Lajos, sem pedig mi az eltiltást el nem fogadtuk; azzal azonban, hogy irásbeli közlések, a törvény által tilalmazva lennének, semmi legkisebb jelét magában nem foglalja, holott a legfelsőbb parancsolatot sem mi, sem Kussuth Lajos, és még pedig kérése után sem láttuk.

Tudtunkra adatik, hogy császári királyi Felséged azokat, mik Kossuth Lajos hallatlan vakmerőségének, hogy gyanuskodást és bizodalmatlanságot hintegetni vágyó ösztönből megvetvén a folyamodás útját, a vármegyék segítségét szorgalmazta, megbüntetésére szolgálnak, legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, Kossuth Lajos valamint közönségesen tudjuk, elfogatott, bizunk azonban császári királyi felséged igazságszeretetébe és kegyelmébe, hogy ezen sem felségsértés, sem vétség esetét magában nem foglaló tettiért, büntetés alá vonatni nem fog. Mindazáltal el nem hallgathatjuk, hogy nem Kossuth Lajos levelezései, hanem a kormány legközelebbi lépései által, melyeket fenebb említénk, okoztattak a törvényhatóságok számtalan felirásai. És hogy mind e törvényhatóságok ellen, mintha Felségsértéssel vádlottakat talán elfogatni sem akarnák, mind a nemzet ellen, mintha megértvén a gonoszok terveit, azokat inkább helyeslené, mint kárhoztatná, a kormány törvényelleni lépései által bizonyított bizodalmatlanság gerjeszthet, e bizodalmat, ezt császári királyi Felséged legbölcsebben megitélni méltóztassék.

Engedje meg császári királyi Felséged, jobbágyi alázatossággal megjegyeznünk azt, hogy az ország az 1791-ik esztendei 12-ik tv. czikkely értelme szerint, törvények és nem resolutiók által igazgattatik, ha tehát Felségsértés létező törvényeket, az ugynevezett politikai vétségek ellen, mely eset azonban Kossuth Lajosra nézve fenn nem is forog,

elégségeseknek a kormány nem tartaná, törvényekkel lehetne csak a törvények hiányát pótolni, nem pedig oly rendeletekkel, melyek a törvények védfalát lerontván, minden egyes polgári személyes bátorságot koczkáztató czélzatra mutatnak. Mi egyébiránt biztosan és tiszta lélekkel elmerjük mondani, hogy hazánkban, hol a királyi ház a nemzet hűségén és a politikai institutiókon oly erősen áll, a király fenséges személye és korona ellen intézett vakmerő gonosz szándékot kivéve, a politikai vétségek soha figyelmet nem érdemelnek, ha csak a kormány azokat veszedelmeseknek bélyegezni nem kivánja.

Végzéseink, melyeket Kossuth Lajos dolgába hoztunk, az 1635-ik esztendő 18-ik tv. czikk értelmében cassáltatnak. Azonkívül: hogy azokban törvénytelenséget, mely a megsemmisitést vonhatná maga után, nem látunk, engedje meg császári királyi Felséged, a kegyelmes decretumban felhivott törvényre nézve, jobbágyi alázatossággal megjegyeznünk, hogy az csupán országos törvényekről és ezzel egyértelmű nevezettel, statutumokról szól, a vármegyék végzéseit azonban nem érdekli, és a rendezett admintstratió mellett egyes esetekre szóló végzéseket nem is érdekelheti azért: mert minden, bármely fokon álló törvényszolgáltatás a legfelsőbb fő hatalomnak kisugárzása levén, ha ezen értelembe vétetnék, a privatusok dolgainak mindaddig függőbe maradniok kellene, mig császári királyi Felséged szentséges neve aláirása alatt, kiadandó válasz által, nem döntetnének el.

A mi Kossuth Lajos elfogatásának rendjét illeti: nem szándékunk ez alkalommal császári királyi Felségedet a törvények ismételt előhozogatása által untatni, mivel előbbeni felirásainkban már bőven előadtuk mindazokat, miket e tárgy ez oldalróli felvilágosítására szolgálhatóknak gondolánk. Csak azt sajnáljuk, hogy a kormány azt, a mit egy századdal ezelőtt dicső emlékezetű VI. Károly császár az 1738. esztendei deczember hónap 23-ik napján az Erdélyi Guberniumhoz költ legkegyelmesebb leiratában, valódi súlyos körülmények között rendkívüli, és soha például nem szolgálható módnak nyilatkoztatott, azt az 1791-ik esztendei 56. tv. czikkely alkotása után szokásos törvénynek megállapitani, és a személyes bátorságnak biztosítékát e *szerint* visszafelé

fordított lépésekkel rosszabb állapotba helyeztetni kivánja, mint egy századdal ezelőtt állott. Egyszersmind pedig megjegyezni szükségesnek tartjuk, hogy Kossuth Lajos ügyvédnek irományait az elfogatásra kiküldött királyi ügyész, még pedig a nélkül, hogy azokról törvényes bizonyság által rend. lajstrom készittetett volna, foglalván el, az elfoglalóban azon irományokra nézve, melyek netalán különbféle privátusok jogaikat is érdekelhetik, de magukra Kossuth Lajos irományaira nézve is a törvényes bizottságot elmellőzve látjuk, mellyet annyival szükségesebbnek tartunk, mivel a kérdéses Irományok hihetőleg azért foglaltattak el, hogy a Királyi ügyek Igazgatója próbáit azokból meríthesse.

A Kegyelmes Decretum resistentiát említ. Tudva vagyon előttünk: hogy II-ik András Arany pecsétes Levele 31-ik szakasza záradékja az 1687-ik Esztendei 4-ik Törvény Czikkely által megszüntetett, és meg is vagyunk arról győződve, hogy ez a Haza javára szolgál, azt mind az által el nem esmérhetjük, hogy egy minden törvényes alap nélkül szükölködő és valamint velünk, úgy Kossuth Lajossal még kérésére sem közlött Legfelsőbb Parancs következésében történt eltiltásnak el nem fogadását ily nemű vétkes resistentiának lehessen állítani; mert oly parancsolat létéről, melly sem velünk, sem ő vele nem közöltetett, sem mi, sem ő hivatalos formában meg nem győzettvén, annak magát vétkesen ellene sem szegezhette.

A Kegyelmes Decretumnak azon szavaiban, hogy végzéseink az alkotmányban alapult administratio rendszerével meg nem férhetnek, sőtt ezzel ellenkezőleg csak azok ösztönének táplálására szolgálók, kik az alkotmány épségének kötelékeit megszaggatni, és minden rendezett administratio rúgó ereit elmetszeni czélozzák, fekvő szemrehányást meg nem érdemeljük, és méltó bánatunkban Császári Királyi Felséged eleibe terjesztjük a kormány ellen Jobbágyi hűséges indulatunknak ezen megsértése miatt felkiáltó érzékeny panaszunkat: egyébberánt azt is megjegyezvén, hogy a Kegyelmes Decretum szavait, mellyeknél fogva Felséged nevében kijelentetik, hogy czélzatainak minden kitelhető módok által foganatot kiván legkegyelmesebben szerezni; csak ezenn

értelemben vehetjük, hogy azon kitelhető módok csak törvényesek lehetnek. —

Nem mondatik ugyan világosan, de legkímélőbb értelemben véve Kossuth Lajosra látszanak különösen czélozni: a kegyelmes decretumnak végső szavai, hogy császári királyi Felséged erős feltétele, nem engedni azok törekedésének, kik a rosszat követik. Mi Kossuth Lajost politikai nézeteiről ismerjük, és bizonyságot tehetünk mellette, hogy Felségednek hűséges jobbágya, és nem a rosszat követi, megvaljuk egyenes szivvel, hogy benne közbizodalmunkat méltán megnyert polgártársunk szerencsétlenségét fájlaljuk, és annál sulyosabban, mivel előre látható, hogy a kormány jelenlegi irányzatában Bod Jánosnál, ki béfogatása után törvénybe sem idéztetett, ha csak császári királyi Felséged atyáskodó igazságszeretete közbe nem járul, a politikai zsurlódásoknak szerencsétlenebb áldozatja leend. Ő nem hatalmi nevezet palástja alatt, hanem valósággal irásba foglalt közleményeket bocsájtott azokhoz, kik önként költséget és fáradtsága jutalmát ajánlották, nem egyebet tett és azt is, mit tett, későbben több vármegyék megbizatásából tette, mint azt, mit az ország gyűlése alatt cselekedett. Az igazság mindenkor egy és nem változó, miért lakoljon azért a mi eredetében nem tiltatott, miért szenvedjen fogságot azon vállalatért, mely eránt, ha vétek lenne is, inkább megbizói tartoznak felelni, és ha ő feleletre vonathatik is, szabadságban felelhet.

Azért Kérjük Császári Királyi Felségedet valódi fiui bizodalommal és Jobbágyi alázatossággal, hogy Kossuth Lajost, Ki Felségsértés vétkével nem is vádoltatik, szabadságába vissza helyeztetni, polgári becsületén ejtett Csorbát pedig az 1738. esztendei December 13-án költ fenn említett kegyelmes Királyi leirás értelme és dicső emlékezetű 6-ik Károly elődének példája szerint, legkegyelmesebben helyre hozatni, és legigazságosabb szivéhez méltó módon mindeneket eligazítani, azon feszültségnek pedig, melly e legközelebbi bal történetek által gerjesztetett, megszüntetése és a törvényeken ejtett sérelmek orvoslása végett a lehető legrövidebb idő alatt országgyűlést hirdetni legkegyelmesebben méltóztassék. —

IV.

Pestvármegye június 6-án tartott rendes közgyülésén elhatározták, hogy Kossuth elfogatása következtében megszakított »Törvényhatósági Tudósításokat« pótolják naplókönyv szerkesztése által, melyet megküldenek a vármegyéknek, de bárki is lemásolhatja. Ugyanez irányban felszólíttatnak a vármegyék. Ugyanezen a közgyülésen felolvastatott a királyi leirat a királyi Curia által felségsértés miatt perbe fogott ifjak ügyében. Ennek kapcsán közölve van a vármegye végzése a királyi leiratra.

3090. sz. 1837. június 6. Közgyülés.

Említésbe hozatott, hogy a Karok és Rendek a legközelébb Május 22-ik napján tartatott közgyűlésünkben a 2966-ik szám alatt költ végzésük által fenntartottak magoknak, hogy a törvényhatósági Kossuth Lajos elfogattatásával megszakasztott tudósításokban *a megsértett nyilvánosság ügye*, és azon eszközök eránt, mellyek *a nyilvánosságnak lehető legtágabb mezőt nyitnak, fognak tanácskozni*; mire nézve a Karok és Rendek abban állapodtak meg, hogy egy számos tagokból nevezendő küldöttség által a megyebeli Tanácskozásokról az ország gyűléséhez hasonló naplókönyv szerkesztessék, a többi nemes vármegyék pedig felszólíttassanak, hogy szinte hasonló módon szerkesztendő naplókönyveiket ezen megyéhez küldjék meg, és végre, hogy ezen naplókönyvet a privátusok is magoknak szabadon irhassák, avagy irathassák. A mi illeti a dolognak Practicai oldalát, ezen tekintetből a Terv elkészítése végett 2-ik Al Ispány Földváry Gábor urnak elölülése alatt Gróf Károlyi György, Báró Józsika Miklós, Gróf Ráday Gedeon, Benyovszky Péter, Fáy András, Steinbach Ferentz, Ágoston József és Kubinyi Ferencz Táblabirák, e Deputatio Jegyzője pedig Fő Jegyző Szentkirályi Móritz küldettek ki, oly meghagyás mellett, hogy tudósitásokat még ezen gyülés lefolyta alatt mutassák be.

Királyi leirat.

(Latin eredetiből fordítva.)

Első Ferdinánd, Isten kegyelméből sat. (Pest megyéhez.)

Sat. Kedvelt híveink! Már multkori kegyelmes királyi leiratunkkal, melyet m. é. november 15-én kelt felterjesz-

tésekre hozzátok intéztünk, — kijelentettük, hogy (ezen felterjesztéstek szerint) Ti nem akarjátok nézeteteket a törvényeknek és a törvényes szabályoknak, hanem ellenkezőleg a törvényeket és századok gyakorlata által megerősített szokásokat a ti véleményeiteknek kivánjátok alárendelni; mit a f. é. martius 21-éről kelt, hozzánk nem régiben érkezett felterjesztéstek is megerősít, mely szerint nem átallottátok, királyi Curiánk által felségsértés miatt perbe fogott némely fiatalok ellen hozott itéleteket, melyek a Hármaskönyv II. Részének 6-ik czikkén alapulnak, törvényteleneknek és törvényes hatálylyal nem biróknak jellegezni. Ezen nagymérvű vakmerőségre, melynek példáját köztörvényhatóságnál eddig tapasztalni nem lehetett, s mely homlokegyenest ellenkezik az annyi századok óta fennálló ősi alkotmánynyal valamint az elődök fegyelmet ismerő magatartásával, melynek szigorát az idézett Hkönyv Előbeszédének 2-ik czíme 4. §-a elég világosan kitünteti, — benneteket egyedül azon konok felfogás vezethetett, mely szerint a törvényeknek és törvényes szokásoknak ismereteit, melyek a HK. előbeszédének 10. és 11. czímeiben foglalvák, szándékosan figyelmen kivül hagyjátok, ugyszintén a megyei törvénykezésre vonatkozó és így a jogszolgáltatásnak alapját tárgyazó az 1790: 12. törvényczikket valódi értelméből kiforgatjátok, sőt lábbal tiporva nemcsak ezen törvényeket, hanem az 1471: 14-ik és az 1492: 70-ik törvényczikkeket is, mely utóbbi az 1715: 55. által megujittatott, —, azoknak legfontosabb rendelkezéseit rosszul hasonlítjátok össze, mely utóbbi különösen megelőzni kivánja, hogy a birói tekintély, melynek minden közügyre ki kell terjedni, bármiképen aláásattassék; — alaptalan tehát azon eljárás, mely szerint túlhajtott szabad gondolkozástokat (licentiam) és véleményeiteket, — meg nem külömböztetve azon dolgokat, melyek az ősi alkotmányból kifolyólag a megyei gyűlésekre, és a melyek az 1790/1: 12. törvényczikk szerint az országgyűlésre tartoznak, sőt azokat összezavarva — csürve, csavarva — meg nem felelő (aliena) szavak által magyarázni kivánjátok; és mivel mind ezen, mind pedig a Bars megyéhez küldött királyi biztosra vonatkozó felterjesztésetek elég vilá-

gosan tanusítja, hogy Ti se a törvényeknek, se a biróságoknak, sem a mi legfelsőbb királyi jogainknak tekintélyét figyelembe nem veszitek, hanem nagy hangzású szavak felhasználásával azon kárhozatos dolgokra törekesztek, melyek a helyesen korlátolt szabadság fennállását lehetlenné teszik, ennélfogva letett eskünknél fogva a legkomolyabban elhatároztuk, hogy ezen törekvéseknek gátot vetünk, és megnem engedjük, hogy másnemű határozatok létesüljenek, mint a melyek a törvényekben és szentesített szokásokban találják alapjukat, és pedig oly módon, a mely ezeknek megfelel. Királyi tisztünknek ezen kiváló feladatából kifolyólag említett határozataitokat és felterjesztéseiteket, mint a melyek a biróságoknak, sőt magoknak az alaptörvényeknek sérthetetlenül megőrzendő tekintélyét nyiltan megtámadják, valamint a királyi biztosok kiküldetésére vonatkozó legfőbb uralkodói jogainknak saját felfogásotok szerinti korlátozását vitatják, ezennel egész elhatározottsággal kárhoztatjuk, megsemmisitjük és hatályon kivül helyezzük, semmiseknek és érvényteleneknek jelentjük ki; királyi hatalmunknál fogva Nektek megparancsolván, hogy a törvények szentségét tisztelni el ne mulasszátok, valamint hogy olyas tartalmú levelezésektől, mint a minőket a többi törvényhatósággal közölni jónak láttatok, s melyek ismételve eltiltattak, tartózkodni jobbágyi kötelességteknek ismerjétek, s egyátalában az 1805: 4. tczikk 2. §-át szem előtt tartani tartozzatok; másként — nem cselekedvén. — Kikhez egyébiránt csász. kir. kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradunk. Bécsben, 1837. martius 12-én.

Ferdinánd. Gróf Pálffy Fidél sk.
Nagy Lajos sk.

Végzés.

Mindazok, melyek Ő Császári Királyi Felségének kegyelmes koronás királyunknak ezen leirásában előterjesztetnek, mély fájdalmat okozván az egyben gyült Rendeknek Ő Felsége iránt mindenkor hű és tántoríthatlan kebleikben, hogy ebbeli érzeteiket egész nyiltszivűséggel, azon nyiltszivűséggel,

mellyel alattvalóknak felséges fejedelmeik előtt a dolgoknak valódi álláspontját felfedezni legfőbb Polgári s hazafiui kötelességek, kijelenthessék, elhatározták, hogy tisztelt Ő Császári Királyi Felsége az egyben gyült Rendeknek ama szerencsétlen Ifiak Katonai erővel való elfogattatása, letartóztatása és a Birói itéletek hozatalában okvetetlen megkivántató külső formalitásoknak megtartása elmulasztásából, valamint abból is, hogy mind e' tárgyban, mind pedig nemes Bars Vármegye Rendeit szinte ezen érdemben pártoló 's tisztelt Ő Felsége eleibe terjesztett legalázatosb felirásaik ezeknek és országgyűlési utasításaiknak alapjául szolgálandó határozataiknak megsemmisítéséből származó méltó aggodalmaikat előterjesszék, és megkerestessék Ő Csász. Kir. Felsége, hogy miután az 1723-ik Esztendei 58-ik Czikkely oltalma alatt hozatott megyei végzéseket ezen törvénynek eltörlése nélkül megsemmisíteni nem lehet, a tárgyalt végzéseket ezen kegyelmes leirása visszavonása mellett magok erejekbe kegyelmesen vissza helyheztetni méltóztassék s e' végből egy mind ezeket az előbbeni határozatokban a kijelentett okoknál fogva anyai nyelven kifejtő felirás által jelentsék ki, s annak szerkesztetésére másod Alispán Földváry Gábor urnak elnöksége alatt Gróf Károlyi György, Gróf Ráday Gedeon, Steinbach Ferencz, Liptay Sándor, Tahy Károly, Táblabiró és előadó tiszteletbéli Főjegyző Nagy István urak kiküldettek. Egyébberánt mivel előre ellátható, hogy az egyben gyült rendeknek sérelmeik legalább abban a mértékben, melyben a hazai törvényeknek rendeléseinél fogva, tellyes Joggal ohajtának orvosoltatni nehezen fognak, ennélfogva elhatároztatott, hogy a személyes bátorságnak biztosítása a felségsértési és Haza árulási vétkekre nézve a közelebb tartandó ország gyülésen előlegesen és minden más egyébb tárgyak tanácskozásba vétele előtt akképpen eszközöltessék, hogy e' tárgyalt esetekben bünnek mind azon jelei, melyeknél fogva akárki ellen is vizsgálatok tétethetnek, a Haza polgárjai őrizet alá vettethetnek s mely hatóságnak tartozzék ez Jogaihoz és számitassék kötelességéhez? végzetre hogy miképpen és melly mértékben legyenek a vétkeseknek talált személyek itélendők, minden félremagyarázást kirekesztő nyilvános törvény által

határoztassék el. s ezeknek ekképen leendő eszközlése szorgalmaztatása végett jelen tárgyat a közelebb tartandó országgyülésre küldendő követ urak utasításai közzé feljegyeztettni határozták és miután az 1719-ik 12-ik és 1825-ik 5. Törvény Czikkelyek rendelése ezt tartaná. sőtt Ő Felségének kegyelmes Királyunknak a közelebbi ország gyülésen tett kegyelmes nyilatkozása is arról biztosítaná az ország Rendeit, hogy a szükség úgy hozván magával a törvényes három Esztendők eltelte előtt is ország gyűlés tartatni fog, annál fogva egyszersmind Jobbágyi alázattal meg fog Ő felsége a fellyebb érintett alázatos felirásban követtetni olly végre: hogy a fenn forgó és a Haza hü polgárainak sziveiket mélyen sebző sérelmeknek orvoslása végett minél elébb országgyülést hirdettetni méltóztassék. Végezetre ezen határozat a holnapi napra bémutatandó felirással együtt az ország minden nemes megyéinél közöltetni rendeltetett. dtto 7-a Junii 1837. G. C.

V.

A lemondó Földváry Gábor másodalispán búcsuzója és erre a közgyülés végzése. A közgyülés felkérésére az alispán továbbra is megmarad hivatalában.

3088. sz. 1837. június 6. Közgyülés.

Második alispány Földváry Gábor ur ülőhelyéből felkelvén, előterjesztette az egyben gyült Rendeknek, hogy azon határ idő mellyre hivatalát folytatni a közelebb mult Tiszt újitó Szék alkalmával megajánlotta, a folyó évi május 4-ik napján elmulván, miután illendőnek tartotta, hogy a Karok és Rendektől búcsú vétel nélkül el ne távozzon, kérésére azonban különös közgyülés, mellyen eztet teljesithette volna, nem tartatott, mostan szándékozik eddik viselt hivatalától búcsút venni; — érzékenyen köszönte meg fenn nevezett Al Ispány ur a Karoknak és Rendeknek azon bizodalmát, mellyel eránta 1809-ik Évtől fogva mikor legelőször még Ifjú korában a Haza védelmére felhívatva a hartz mezejére szóllítatott, a mai napig általa viselt különbféle hivatalokban bizonyított bizodalmát, — szivrehatólag búcsúzott a Tiszti Kartól és annak kijelentése után, hogy bár azon közönségtől, kinek a legcsekélyebb hivatalban is szolgálni mindenkor kötelességének tartja, megválni nékie a legfájdalmasabb helyhezet

s ezenn lépésre őtet csak a legszigorúbb kőrülmények kényszerithetik, magát a Karoknak és Rendeknek Kegyeibe, Tiszti Társainak pedig további szivességébe ajánlotta.

Végzés.

A Karok és rendek mind ezekre másod alispán urnak mind eddig viselt hivatalában ezen megyére nézve különösen, mind pedig az egész Hazára nézve tett érdemeit közönségesen esmervén, eltökéltették azt, hogy egy oly fényes tulajdonokkal és ritka lelki erővel felruházott férfiút, kinek helyét hivatalába kipótolni nem egy könnyen lehet a hivatalbeli kötelesség lánczaival a legszorosabban továbbá is magokhoz csatolva tartani, és meg engedni pedig tellyességgel nem fogják, hogy tőllök bármi tekintetből is eltávozzék és e beli elhatározásunknak sokszorozott közönséges felkiáltások által nyilvánságos jeleit adták, ő Nagysága Főispáni helytartó ur pedig Fenséges Nádor Ő Császári Királyi főherczegségének egyenes meghagyásánál fogva azt nyilatkoztatta ki, hogy tisztelt ő Herczegsége is másod alispány urnak hivatalába való megmaradását nem csak szivesen veendi, hanem kivánni is méltóztatik. Emlékeztették továbbá a Karok és Rendek másod Al Ispány urat, nem csak azon bizodalomra, mellyel iránta minden időbe viseltettek, nem csak arra, hogy tőlle hivatalba való megmaradását mint hazafiúi áldozatot kiványák, hanem azon törvényes kötelességére is, mellynél fogva e' már elvállalt hivatalt folytatni tartozik, és őtet megmaradásra kényszerítve is reá birni kivánták, mind ezeknél fogva másod alispány úr, hosszasabb vitatás után, látván a Karok és Rendek köz értelmű elhatározott akaratját, a közkivánságnak hódolt, és annak kinyilatkoztatása mellett, hogy a karok és rendek parancsolatját tulajdon akaratjának és körülményei eránt való nézeteinek eleibe tenni kötelességének esmeri, előbbeni helyét sokszorozott éljen kiáltások között ismét elfoglalta.

VI.

A királyi Curia által felségsértés miatt perbe fogott ifjak ügyében, az előző napon tartott közgyülésben felolvasott királyi leirat kapcsán újabb felirat szerkesztésére kiküldött bizottság jelentése és

a felirat-tervezet bemutatása, melyet elfogadván, végzés alakjában a közgyülés jegyzőkönyvébe igtatnak.

3097. sz. 1837. június 7. Közgyülés.

Azon küldöttség, mely Ő Császári Királyi felségének tegnapi napon a 3087-ik szám alatt felolvastatott kegyelmes királyi leirására teendő alázatos felirásnak kidolgozására kiküldetett, e részbeni javallatát az előadó tiszteletbeli Fő jegyző által be' mutattatván, felolvastatása és megvitatása után helyben hagyatott, s valamint ő Felségéhez a szerint felterjesztettni úgy a tegnapi határozat értelmében az ország minden nemes megyéivel közöltettni rendeltetett, egyszersmind pedig következendő végzés formába ide a jegyzőkönyvbe szórul szóra való beiktatása is elhatároztatott.

A midőn folyó Esztendei Bőjtmáshava 21-én 1006-ik szám alatt a katonai karral elfogatott szerencsétlen honfitársak ügyében, a nemes Barsvármegye kebelébe kirendelt királyi Biztosnak visszahivatása úgy szintén azon nemes megye Rendeinek közgyülésén alkotott, és ő Felsége által megsemmisittetnek nyilatkoztatott végzéseknek magok épségeiben leendő meghagyások tárgyában szinte a fenntebb emlitett holnap 22-én költ alázatos felirásaikat az egyben gyűlt Rendek ő felségének kegyelmes szine eleibe terjesztették, azon biztos reménység ápolá kebleiket hogy ő Felsége, felyebb említett alázatos Felirásaikat oly kegyelmességgel méltóztatand elfogadni, mint a mely fiúi Bizodalommal s ő Felsége eránti tiszta és törvényeiktől soha eltávozni nem kivánó szándékkal az egyben gyűlt Rendek azokat ő Felsége kegyelmes szine eleibe terjesztették, reménylették, egész őszinteséggel, hogy a'ma szerencsétlen Járóknak katonai karral lett elfogatásokból és a törvény engedte nyilvános önvédelem megtagadásából eredett érzékeny és ő Felségéhez, úgy valamint Törvényeikhez is hű sziveiket mélyen megsebesitő sérelmeiket a Hazai Törvények ösvényén előmozditatott kéréseik következtében kegyelmessen orvosolni 's egyszersmind abbeli alázatos és törvényes közbenjárásaikat melyszerint nemes Bars Vármegye kebelébe kirendelt Biztosnak visszahivatását és a Hazai Törvények Paizsa alatt hozatott vég-

zéseinek épségeikben való meghagyatását Jobbágyi egész alázattal szorgalmazni bátorkodtak, ő Felsége Kegyelmesen elfogadni méltoztatik.

Nem lehetett annál fogva nem váratlan az egyben gyűlt Rendeket ő felségének hű Jobbágyjait nem lesujtó folyó Esztendei Pünkösd hava 12-én 6982 873. sz. alatt hozzájok bocsátott és előttök kihirdettetett kegyelmes királyi leirása. azon leirás. mellyben az egyben gyűlt Rendeknek Jobbágyi alázattal felterjesztett. mind két rendbeli Felirásaik. s azoknak érdemében hozott határozataik megsemmisittetnek, midőn tiszta és ő felsége eránti határtalan vonzódásaikból eredő Hazafiui érzéssel előterjesztett kéréseik legfelsőbb roszszaltatások mellett mint önkényesen. s a törvényektől eltávozó módon előadattak. vissza vettetnek nemcsak: sőtt mint a Hazai alkotmányal világosan összeütközőknek a semmiségnek örvényébe való taszitások mellett Ő Felsége Kegyelmes Parancsolatainak tartozó engedelmességre tellyes elhatározottsággal intettnek.

Sajnos. valóban sajnos: És az egybengyült rendeknek érzéseit mély gyászba döntő rendelete ez Ő Felségének most ugyan is ha csak nehány pillanatok vettetnek is a Hazai Történetekre, ha visszaemlékeznek az 1741-ik, 1790. 1805 és 1809-ik Esztendei (hogy többeket elhalgassanak) körülményekre, ha ezekbe juttatják mi fiui érzéssel 's gyermekekhez illő buzgó készséggel igyekeztek volt ő felségének becses életét ezen megye közönségének. mint hiv alattvalóinak határtalan örömére megtartó Vivenót orvosnak tehetségében illő módszerinti jutalmaztatását eszközölni: midőn eképen voltak s vagynak most is az egybe gyűlt rendek lelkesitve. hogy csak akkor lehetnek ő felségének is hiv Jobbágyai, midőn Hazájokat szeretik. Törvényeiket tisztelik. — valóban alázatos feladataik szerint meg nem foghatják miképpen vádoltathatnak hűségtelenséggel. miképen állitathatik róluk hogy nem az önként. melyet gyakorolni soha szándékjokban nem volt a Hazai törvényeknek: hanem a Törvényeket, melyeket mint alkotmányok egyedüli paizsát utolsó szempillanatig tisztelni soha meg nem szűnnek. az önkénynek és századok által megszentelt törvényes szokásainak alkotmá-

nyos álláspontjokról mintegy elfelejtkezve alája vetni szándékoznak? —

Kivagynak alkotmányos hazánkban jelelve ő Felségének úgy mint alattvalóinak igazai; kijeleltettek a nemzet és koronás fejének egymás eránti kötelességei: költsönös és sérthetetlen egyesség mind ezeknek alapja, mind ezeket jól esmérve és megfontolva tettek az egybegyült Rendek ő Felségéhez intézett és sérelmeiknek orvoslását szorgalmazó folyamodásaikat hozták az 1723-ik 58-ik Törvény Czikkely által biztositott s ennélfogva ő Felsége által soha és semmisithető végzéseiket. — Közlötték sérelmeiket az ország nemes megyéivel; azomban mind ezen cselekedeteik megsemmisittetnek, Levelezéseik korlátoltatnak, a Törvények megtartására és ő Felségének tartozó Jobbágyi hűségre emlékeztetnek, megsemmisittetnek ezekben és *Kossuth Lajosnak szinte katonai karral lett elfogattatása tárgyában költ és folyó Esztendei . . . szám alatt felolvastatott Kegyelmes udvari rendelet szerint hasonlóan megsemmisitett végzésekben ezen vármegyének olly végzései, melyek a közelébb tartandó ország Gyülésére küldendö követek utasitását is foglalják magokban.*

Törvények engedte módon járulván az egyben gyült Rendek ő Felsége eleibe, ha e' szerinti esedezésük megsemmisitésével panaszaiknak ő Felsége eleibe való terjeszthetése útjától nem tiltatnak is el, hanem a tárgyalt megsemmisités felirásaik szerkezetének módját illeti tsak, egy ciánt sérelmes ezenn Vármegye Rendeinek helyezete, mert ugyan is nem ide nem csak azt terjeszthetik-e? illy állásaikban ő Felsége eleibe, mire legfelsőbb helyről engedelmet nyerni fognak? terjeszthetik-e ily állásaikban valódi sérelmeiket ő Felsége Kegyelmes szine eleibe? nem, valóban soha sem, hanem fel fogják terjeszthetni csak azt, mit ő Felségének kormánya mint vélekedése szerint jót felterjeszteni engedend: zárva lészen ő Felségének kebele hü alatvalóinak szentséges személyében helyezett határtalan tiszteletből és bizodalomból gyakorta meghallgatást szorgalmaztató kéréseik előtt. —

De legfájdalmasabb sebet ejtett jelen Kegyelmes leirás az egyben gyült Rendek sziveiken az által, hogy abban mint

felljebb is érintetett, oly végzések semmisitetnek meg, melyek ország gyülési utasitások alapjai is.

Ha meg álhat ezen rendelete ő Felségének, kivetkeztetik ezen megye akkor ez 1723-ik 58. ez 1790-ik 14-ik Törvény Czikkel által biztositott állásából megszünik Hazánk Törvényhozó Teste a Haza Lakossainak gyakorta igen sulyos sérelmeik orvolása eránti nézeteihet az egyben gyült Rendeknek csak érezni szabad, de nyilván még pedig Követi utasitásaikban kijelentettni tiltatnak.

Ő Felségének hüséges Jobbágyai eránt való atyai jóságát esmerve hiszik az egyben Gyült Rendek nem ő Felségének érzetei: származhatnak ezek egyedül csak azon feszültségből, mely ő Felségének Tanácsosai az egyben gyült Rendeknek egyenes lelküséggel és fiui bizodalommal előterjesztett kéréseiket roszalló Tanácsossainak tudósitásából eredett, s miután az egyben gyült Rendek tsak a Törvényeknek minden magyarázatot kirekesztő egyenes értelmük foganatositását és semmit mást nem kérvén ő Felségétől, arra hogy tőlle többször emlitett, és egyedül csak a Törvényeket Taposó, s a Karok és Rendek által mindenkor legnagyobb megvetéssel illetett személyeket érdekelhető ily leirást nyerjenek soha okot nem szolgáltattak, a legmélyebb alázattal és fiui egész bizodalommal járulnak ő Felsége Kegyelmes szine eleibe oly végre, hogy ezen Kegyelmes leirásnak súllya alól őket felmenteni, s a törvénybiztositotta állásába mind a Vármegyét, mind kérdéses végzéseit a tisztelt leirásnak vissza vonása mellett visszahelyezni méltóztassék.

Az előadottak nyilvános tanúsága lévén annak, hogy a polgári társaság alapjának, *a személyes bátorságnak biztositását* ezen Vármegyének Rendei a követett úton siker nélkül remélylik: a Törvények nyilvános értelmének foganatositását hijában szorgalmazzák és a szokás és némely törvényeknek ő Felsége Tanátsossai által elkövetett fonák magyarázatából közte, s a Karok és Rendek között keletkezett feszültség ezen megye Rendei által szivből óhajtott elenyészése helyett naponként mind inkább nevekedik, 's ezen aggodalommal tellyes állapotjoknak megszüntetésére már

sikeresebb törvényes módot nem találnak, mint azt, hogy a nemzet ő Felségével mint Jobbágyi egész hüséggel szeretett Fejedelmével nyiltan és keblet kitárva, elfojtatott tiszta érzéseit tartózkodás nélkül kijelentve értekezvén, aképpen a tárgyalt, egy nemzet és koronás Fejedelme kormánya közötti természet ellen való, és soha jó következményeket nem termő foszültség helyébe az előbbeni és a Polgári Társaságnak csak boldogitását maga után vonható jó érzés és tiszta egyenesség lépjen vissza.

Ezeknél fogva Jobbágyi alázattal meg fog kérettetni ő Császári Királyi Felsége, hogy az egyben gyült Rendeknek őszintén előterjesztett ebbéli állásaikból származó méltó aggodalmaikat Kegyelmesen tekintetbe venni; s egyszersmind sürgető orvoslást kivánó helyzetet, tekintvén az 1790-ik 13-ik és abban felhozott Törvények, úgy az 1823-ik Esztendei 5-ik Törvény Czikkely rendelkezéséhez képest is, hogy a szükség esetében a Törvényes három esztendők eltelte előtt is országgyűlést tartandó: egy különös és rendkivüli országgyülést minél elébb hirdetni és e szerint a Nemzetet a legközelebbi ország Gyűlésen tett abbeli Kegyelmes igérete szerint is, hogy a szükség esetében a törvényes három esztendő előtt ország gyülést tartani méltóztatik, magához még inkább lekötelezni, és arra, hogy tiszta érzeteinek ő Felsége tanuja lehessen, alkalmat szolgáltatni méltóztassék.

VII.

A közgyülésen jelentés tétetvén a Kossuth Lajos gyámoltalanul maradt családja részére tett adományokról, melyek a vármegyei pénztárnoknál tétettek le, ezen pénzek kezelése iránt intézkedés tétetik, felolvastatott az újabban leérkezett királyi leirat a Kossuth-ügyben.

3163. sz. 1837. június 9. Közgyülés.

Szinte ez alkalommal jelentés tétetvén az előadó tb. főjegyző által az eránt, hogy *Kossuth Lajos* Családjának részére már nevezetesebb mennyiségre terjedő ajánlások tétetvén, azoknak egy részét, a mennyiben tudniillik nála Készpénzben vagy Kötelező Levelekben letétettek, Pénztárnok Lisznyay Gedeon urnak által adta, minthogy pedig arra

nézve, hogy miképpen kezeltessenek ezen ajánlásbeli summák, most nevezett pénztárnok úr által még semmi határozás nem tétetett. ez eránt további utasitást kért. mellynél fogva mielőtt e részben az egyben gyült Rendek emlitett perceptor urnak valamely utasitást adnának, a Jegyzőkönyvi kivonatnak kiadatása mellett. megbizatott fő szolgabiró Zlinszky János ur. hogy az emlitett családot erről: hogy a részére ezen megyében bé gyült. és még bé szedendő ajánlásokat miképpen kivánnák kezeltetni meghallgatván, nyilatkozásáról tegyen tudósitást.

Királyi leirat.
(Latin eredetiből fordítva.)

I-ő Ferdinánd. Isten kegyelméből sat.

Pest megye közönségének.

Kedvelt hiveink! Bemutattatott nekünk a mult hó 23-áról kelt felterjesztésetek, melyben előadjátok, hogy azon törvényeknek megfelelőleg melyek az utóbbi országgyülés folyama alatt a közjó előmozdítása, és a közgazdaság lehető öregbitése érdekében a mi jóváhagyásunkkal hozattak. — az Irányunkban tartozó jobbágyi elismerést és kegyeletet megtagadni nem akarjátok ugyan. hogy mindazonáltal azok tekintetében. melyeket az ott névszerint megjelölt egyén ellen a közjónak. és az ország ősi alkotmányának megfelelő, a közjólét nagyobb felvirágzását czélzó módokra nézve királyi tisztünknél fogva elrendelendőknek találtunk, olyanokat hoztok fel, melyeket nem lehet legkomolyabb rosszalással nem fogadnunk. És ti a törvényekből azt akarjátok következtetni, hogy a békés honpolgárok konok kigunyolójának, és ugy a mi. valamint az ősi törvényes közhatóságok tekintélye rágalmazójának mindent szabad legyen közzétenni, és magasan hordozott jelszavakkal (fáklyával) a kedélyeket nyughatatlanságra, ellenszegülésre buzdítani. és saját vélekedése szerint mindenféle ujjitásokat szorgalmazni, avagy hogy valakinek megengedtessék, miszerint a köztanácsokat és az 1723: 58. t. cz. által előirt komolyan folytatandó tárgyalási módokat nem a kellő mérséklettel. hanem rohamosan, — nem tanácsadólag, mint a III. Rész 2-ik czime 8. §. rendeli, hanem a

nagylármázók kénye szerint döntesse el, — a miként Mi ezt, valamint jelenleg sem helyeselhetjük, ugy jövőben sem fogjuk megtürni azt, hogy ilyesnemű törekvések a mi legfelsőbb tekintélyünkkel szemben uralkodásunk alatt érvényre jussanak.

Ez annál erősebben szándékunk, mennél inkább sürgősen szükségesnek mutatkozik, hogy azon egyénnek hallatlan tulkapásai a törvények egész szigorával megzaboláztassanak; kivált miután kevesen vannak, a kikről feltenni lehetne, hogy nem tudnák, miszerint azon a megvásárlóknak időszakonként megküldetni szokott röpiratok olyasokat tárgyaznak, melyek kiválóan a megyék határozványait, és érveléseit érintik, a szerkesztőnek önkéntes magyarázataival, és a közügyeknek ártatlan magán levelek alakjában való tárgyalásával. — Ti mégis mellette harczoltok, s nem kétkedtek igazolásul azt állitani, hogy ezen röpiratok meg nem engedhetőségét semmi tételes törvény ki nem mondja; holott világosan kijelentetitek, hogy az előbbi századok utmutatása szerint az alkotmányos rend megzavarását a királyi gondoskodás tiltja, a jelen korban pedig ugyancsak legfelsőbb javaslatok folytán bizonyos határozott szabályok életbeléptetése sürgettetett az országos rendek részéről, valamint az 1790: 12. tczikk végrehajtása általunk gyakorlandó; mindenkinek tehát szem előtt kell tartani ezen királyi rendelkezések seithetetlenségét.

Ugyanez áll arra nézve is, a mit az 1635: 18. tczikk tekintetében fölhoztok, a melyben már fentebb idézett III. Rész 2. §-ában és az ahhoz tartozó törvényekben elvül van felállitva, hogy a törvényhatóság a legfelsőbb hatalom kifolyásának tekintendő. Mit is ha Ti jól megfontoltátok volna, mint kelletett vala, — nem estetek volna azon hibába, és nem hoztatok volna oly hatáozatot, mely szerint a ti méltóságtokkal és mint köztörvényhatóság, tekintélyetekkel ellenkezésban azon egyént, a helyett, hogy ha sértve érezte magát, a törvény által előirt jogorvoslatra utasították volna, magán tekinteteknél fogva pártfogástokba vettétek, és védelmezni akarjátok. — Fentartjuk érvényben mindazokat, melyeket boldog emlékű elődünk VI. Károly 1738. december 23-án az erdélyi nagyfejedelemség kormánytanácsához irni jónak

látott, s melyeket mi jelenleg ugy az ártatlanok oltalma, valamint a gonosztevők letartóztatása, és megfenyitése tekintetében a törvények, és törvényes gyakorlat értelmében hatályosaknak tekintünk; és ezen elhatározásunkat megváltoztatni nem fogjuk, miért is ez alkalomból imételve kijelentjük, hogy eljárástokat tulzottnak tekintjük.

Ezzel kapcsolatban, mindazt, a mi az országos rendszertől és ezen alapuló f. évi máj. 16-án 1997. számu kegyelmes rendeletünktől eltér, s mely fenti felterjesztésetek szerint önkényűleg a többször említett egyén részére felhozatik, királyi tisztünknél fogva kárhoztatjuk és rosszaljuk; nektek komolyan megparancsolván, kegyesen elrendeljük, hogy miután az 1723 : 58. tczikk értelmében a ti törvényes hatáskörötek nem csak a hivatali teendők végzésében, hanem abban is áll, hogy a jó rend, és köztekintély érdekében az 1805: 4. tczikk 2. §-át is szem előtt tartsátok; kiadott parancsunkat pontosan teljesíteni kötelességteknek ismerjétek, kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel hajlandók maradtunk. Bécs, junius 9. 1837.

Ferdinánd.

Gf. Pálffy Fidél.
Nagy Lajos sk.

VIII.

A vármegye tiltakozása a június 9-én tartott közgyülésen és a mai közgyülésen is újból felolvasott királyi leirat ellen. Elhatározták, hogy újabb felirást intéznek ő Felségéhez és ezt közlik a vármegyékkel. A felirás szerkesztésére bizottságot küldenek ki.

3240. sz. 1837. június 13. Közgyülés.

Újólag felolvastatott ő Császári Királyi Felségének s neve alá irása alatt a folyó holnap 9-ik napján a 8327-ik szám alatt *Kossuth Lajos* esetére nézve költ, és a folyó Esztendei *3214-ik* szám alatt protocolált Kegyelmes leirása.

A Karok és Rendek nem győzethetvén meg most is, sem arról, hogy *Kossuth Lajosra* nézve akár az 1687-ik Esztendei 4-ik Törvény Czikkel által kárhoztatott *ellent állás,* akár ő Császári Királyi Felsége egyenes Parancsolatja eránt való engedelmessége forogjon fenn, miután tudniillik Köztudományra vagyon, hogy a szolgabirói eltiltás-

ban emlitett legfelsőbb Parancsolat véle másolatban sem közöltetett, de továbbá Kossuth Lajos nem tulajdon véleményét, hanem azoknak kijelentéseit közölvén, kik a Köz Gyűléseken és igy nyilván szólottak, lázitónak sem mondathatik, ragaszkodván azon alkotmányos elvhez is, hogy *a mit Törvény nem tilt, azt tenni szabad, és hogy az, mit Törvény szerint tenni szabad, eltiltás által vétekké nem változik*, *Kossuth Lajosnak szabadon bocsájtását tovább is jobbágyi alázatossággal kérni*, egyszersmind keserü fájdalmokat ő császári királyi Felségének egy alázatos felirás által kijelenteni rendelték, az eránt, hogy ezen kegyelmes Rescriptumból ujólag azt kéntelenek tapasztalni, hogy miképpen felirásaik sikerét alázatos Felirásaiknak legfelsőbb roszszalással való fogadtatásaik által gátolni czélzó szándékot tapasztalnak.

El nem hallgathatják a Karok és Rendek azon sérelmes kijelentést is, hogy Köztanácskozásaik nem az inditó okok megfontolása, hanem lármás felkiáltások által vezéreltetnek, holott a szóllók többsége, az ellenkező vélemények kinyilatkoztatásának meghalgatása mást bizonyit, az helyeslés, vagy helyben nem hagyás nyilatkozásait pedig ottan, hol ezrenként számittatnak a szavazattal birók, ezektől megtagadni e Hármas Törvénykönyv I-ső Részének 4-ik és 9-ik czimjei ellenére Törvényessen nem lehet. —

Végre a felterjesztendő Felirásban egyszersmind óvást tétetni rendeltek a Felséges leirás oly értelmü kifejezése eránt, mintha *végrehajtó hatalomnak egyébb korlátja a közjónál nem lenne,* úgy szinte arra való nézve is, hogy ő császári királyi Felsége legkegyelmesebb akaratjának foganatositása végett minden kitelhető módokat kiván eszközlésbe venni:

Ekképen határoztatván el a felirásnak vezérfonala, az inditó okok öszve szerkesztése, és a felirás előleges megbirálása végett kiküldettek másod alispány Földváry Gábor urnak elölülése alatt gróf Károlyi György, gróf Ráday Gedeon, Jankovich Miklós, Steinbach Ferencz, Benyovszky Péter Táblabirók, Ágoston József Táblai ügyvéd és fő jegyző Szentkirályi Móritz a bemutatandó és megállapi-

tandó Felirás pedig a kegyelmes Leirás másolatjával együtt mindnyája nemes megyékkel közöltetni fog.

IX.

A folytatólagos közgyülésen bemutatták a kiküldött bizottság által szerkesztett felirat-tervezetet, melyet a közgyülés elfogadott. Ez a felirat ragyogó tollal, a szabadság iránti lelkesedéstől sugalmazva, éles, bonczoló elmével van írva. Az udvari kanczellária ferde és alkotmányellenes törvénymagyarázata tönkre van silányítva és újból kéri a vármegye Kossuth Lajos szabadon bocsájtását, kire sem a felségsértés, sem az ellentállás, de még a felség parancsolatja iránti engedetlenség vádját bebizonyítani sem lehet. Sőt az ellen is tiltakozik a vármegye, hogy Kossuth levelezéseit czenzura alá lehetne venni, vagy azt lázításnak mondani lehetne.

3290. sz. 1837. június 14. Közgyülés.

A tegnapi napon e szám alatt kirendelt küldöttség a főjegyző által bemutatta a fel irásnak általa szerkesztett javallatát, mely következendőképpen hagyatott helyben.

Ujabb felirás a Kossuth-ügyben.

Felséges stb.

A folyó hónap 9-ik napján *8327-ik* szám alatt költ Kegyelmes Leirását Császári Királyi Felségednek hódoló alázatos tisztelettel vettük, fájdalmasan sejditjük abból ujólag is Császári Királyi Felséged tanácsosainak *felirásaink óhajtott sikerét meggátolni kivánó czélzatát,* mert valamint a folyó esztendei május 23. napján költ, úgy mindenik eddig felterjesztett alázatos felirásaira oly válasz érkezett, melyben Császári Királyi Felségednek ellenünk gerjedett legfelsőbb neheztelése adatik tudtunkra. Illy helyzetben midőn a felirás neheztelést gerjeszt, a felirás elmulasztása pedig Törvényes jussaink legnagyobb veszedelmeztetésével jár, midőn a kormány némely rendeletet a Törvényel megegyeztetni nem tudják, és még is a Törvényhez való ragaszkodásunk kijelentése kárhoztatik, valóban mind alkotmányos állásunk, mind a kormány napról napra reánk súlyosodó csapásainak végső czélzata eránt kétségeskedésbe nem esnünk lehetetlen — mert ha visszaemlékezünk azon időkre, melyekben egyszer is, máskor is *a kormány és a nemzet között*

véleménybeli különbség létezett. Levéltárunkat forgatván, azt tapasztaljuk, hogy alázatos felirásainkra *érkeztek ugyan megtagadó legfelsőbb válaszok, de hogy panaszainknak, és kérelmeinknek alázatos kinyilatkoztatásai koronás fejedelmünk neheztelését vonták volna magok után, azt még eddig ily mértéken alig tapasztaltuk.*

Mit tettünk azon szerencsétlen időszak kezdetétől fogva, miolta a kormány és ország között ama bizodalmatlanság kezdődék; mellynek végső következéseit elcsügedve forgatjuk elméinkben — elfogattattak az Ifjak katonai hatalommal? — Küldöttségünk elutasittatott, — Itélet hozatott a főméltóságu Curia által a törvényes eljárás félretétele mellett? — mi a felirás törvényszeres utján kérelmeinket, panaszunkat, és alázatos nézeteinket előterjesztettük, azonban az Ifjak az ellenek kimondott Itélet súllyát most is szenvedik, *Kossuth Lajos* elfogattatott, és jelenleg is zárva tartatik, mi pedig valamint akkor, úgy most is, a Felirásnak eddig sikeretlen segedelmével, ha csak óvás képpen is élni kötelességünknek tartottuk és még is vétkül tulajdonittatik, hogy a miket fenn emlitenek, Törvényeinkkel megegyeztetni nem tudják, hogy érzéseinket, egyenes szivvel koronás fejedelmünk eleibe terjeszteni bátorkodtunk.

Mindazonáltal törvényes Jogunk levén, hogy nézeteinket Császári Királyi Felséged előtt tisztán, és minden képmutatás nélkül, melyet sem mi, sem eleink nem esmertek, fiui bizodalommal felfedezzük, nem ugyan azon czélból, hogy Császári Királyi Felségeddel illetlen szóvitába ereszkedjünk; hanem azért, hogy *a késő maradék se vádolhasson olly óvásnak elmulasztásával, mellyet megtenni tehetségünkben, sött szoros kötelességünkben állott,* elzuzott érzelmekkel ugyan, és reményünket már már vesztve, hogy a véleményeknek annyira ohajtott kiegyenlitését ez úton elérhessük, de egyszersmind alkotmányos Polgárokhoz illő nyiltszivűséggel járulunk Császári Királyi Felséged eleibe.

Ragaszkodva azon alkotmányos elvhez, hogy *a mit a Törvény nem tilt, azt tenni szabad, és hogy a Törvény szerint szabados dolog eltiltás által vétekké nem válik, bátran hivatkozunk.* Felséges leirásban a könyv vizsgálatról

felhozott ellenkező példára nézve az 1792-ik és az utánna következő esztendőben a Törvényhatóságok által felterjesztett felirásokra, mellyekben *a Censurát még akkor némelyek ha szükségesnek elismerték is, minden esetre Törvény által kívántak eránta határozást.* — Hivatkozunk továbbá az 1812-ik és 1825-ik Esztendőben országosan felterjesztett sérelmeknek ezideig sem orvosolt 2-ik és 12-ik pontjaira, melyekben a Bécsi Censura ellen panasz tétetik, hogy a nemzetet legyalázó, sőtt magát az alkotmány felforgatását czélzó Iratokat szabadon nyomtatni engedi, és ezáltal Felséged birodalmában összekapcsolt népeinek viszonyos hajlandóságuk gyengittetik, fenntartani kivánták ez alkalommal az ország Rendei: hogy a hasonló munkák megczáfolása szabad, korántsem sürgették, hogy a Censurának rendezését Hazánkra kiterjesztetni, minek már csak az is csalhatatlan bizonysága: hogy a tárgy maga nem kivánat, hanem sérelemképpen terjesztetett elő:

Mit vétett Kossuth Lajos akár a Censurát rendelő Kegyelmes Parancsolat, akár a Törvény ellen felfogni képesek nem vagyunk, — hányattassanak bár fel az ország minden levéltárai; forgattassék végig a Törvénykönyv, azokban *sem oly Parancsra, melly a nyomtatás alá nem szánt kéziratokat censura alá vetné, sem oly törvényre, melly a Levelezéseket bár előfizetésekkel légyenek összekapcsolva, tiltaná,* — *találni nem lehet* — és igy ha hirlapoknak neveztetnének is, Kossuth Lajos levelei, sem Felséged Parancsaival, sem a Törvényekkel nem ellenkeznek, és annál kevésbé, mivel az 1715-ik Esztendei 49-ik Törvény Czikkely példája mutatja: hogy a Correspondentiáknak különös esetekben való eltiltására különös törvény kivántatik.

Ha meggyőződhetnénk a felül, hogy Kossuth Lajosnak azon tettét, miszerint levelezéseit az eltiltás után is folytatta, resistentiának; a levelezést pedig magát lázításnak lehet állítani; hódolva tisztelnénk Császári Királyi Felséged kormányának a közjó eránt való buzgólkodását, hogy egy oly veszedelmes Czélzást, melly a Köz Jóllét felforgatását következteti, meggátolni törekedett: mert mi szinte, és pedig mély Jobbágyi hódolattal tiszteljük Császári Királyi

Felségednek Királyi Méltóságát, nem tsak szóval, hanem cselekedettel is, mi szinte és buzgón óhajtjuk a jó rendet, a közcsendességét fenntartani; — de viszont hűséges Jobbágyakhoz illő egész bizodalommal azt is várjuk Császári Királyi Felségednek, az igazsághoz és Törvényhez való, a jelen K. Leirásban is kinyilatkoztatott ragaszkodásától, hogy azon esetben, ha a dolog történetére nézve hibát látunk, vagy úgy tapasztaljuk, hogy Császári Királyi Felséged nem helyesen tudósíttatik; alázatos felterjesztésünket kegyességgel meghallgatni és azoknak valósága esetében akár egyes polgárok jussain, akár alkotmányos elveken ejtett sérelmeket Kegyelmesen helyrehozni méltóztassék. —

Seki nincs közöttünk, ki az 1687-ik Esztendei 4-ik Törvény Czikkely ellenére az erőszakos ellentállást legkevésbé is pártolni szándékoznék, nem férhet ez meg a Polgári Társaságok rendszerével, nem férhet meg a közcsendességgel; és ezt, valamint előbbeni felirásunkban, úgy most is minden tétovázás nélkűl megesmérni készek vagyunk; mind az által, ha ezen *Törvény Kossuth Lajos esetére alkalmaztatik, őtet nemcsak vétkesnek nem látjuk, sött mind a fennt tisztelt Kegyelmes Decretum, mind pedig a jelen Felséges Leirás tartalmaikból nem is vádoltatik.*

Igaz folytatta ugyan ő a Szolgabirói eltiltás után is levelezéseit, de véle Császári Királyi Felséged egyenes parancsolatja, jól lehet azt magának előmutatni kérte, még csak másolatban sem közöltetvén, legfelyebb azzal vádoltathatik, hogy a Szolgabiró hitelességét, azzal azomban soha: hogy Császári Királyi Felséged egyenes parancsolatja szerint tsak tiszteletlenséggel is viseltetett volna, már pedig egy olly nagytekintetű dologban, melly egy *Polgár személyes szabadságát, sött életét is veszedelmezteti,* mikor az engedetlenség is ellenállásnak magyaráztatik, legalább a dolog formáját a legszorosabban megtartani elkerülhetetlen szükség lett volna, *mert mi részünkről meggyőződni nem tudunk, sem arról, hogy az, ki Felségednek parancsolatját élő szemeivel nem látta, annak ellenè állhatott volna, sem pedig arról, hogy a Szolga Biró eltiltásnak nem engedelmeskedő Felségsértést követne el, sem pedig végre azon erőltetett fel-*

tevés valóságátúl: hogy a ki Szolga Biró eltiltásának nem hódolt: Császári Királyi Felséged habár Törvény által szabados dolgot tiltó egyenes parancsolatjának sem engedelmeskedett volna. — Miután pedig a Felséges Leirásban azon parancsokról tétetik említés, mellyek által *a Censura megrendeltetett légyen,* nékünk is szabad Törvényeinken kivül azon parancsokra és nevezetesen az 1794-ik esztendei 8529-ik szám alatt költ Felséges leirásra, és az abban említett Junius 25-ik napján 1793-ik Esztendei 16,039-ik szám alatt költ Kegyes Helytartó Tanátsi Intézvényre. mellyben a külön typographiákat tartók, és a censura elmellőzésével nyomtatók koránt sem az 1681-ik Évi 4-ik Törvény Czikkely sullya alá vetetnek. hanem Pénzbe, vagy Műhelyeik elvesztése által rendeltetnek fenyíttetni, hivatkoznunk, és Felségednek tulajdon parancsolatit állítnunk bizonyságul, hogy az engedetlenség az ellentállástól nem tsak az 1599: 45. Törvény szavainak szoros értelme szerint, hanem diplomaticai uton is meg vagyon különböztetve. —

Mi a lázitás vádját illeti: Kossuth Lajos nem tulajdon véleményjeit, hanem azokat foglalván irásba, mik mások által ezerek hallattára Közönséges Gyülésekben mondattak, nem egyebet tett, mint azon levelezéseit folytatta, mellyet az ország gyűlése alatt negyedfél Esztendeig gyakorlott, akkor sem lázitással nem vádoltatott, sem pedig tudósitásai veszedelmeseknek nem tartattak, *nem volt tehát szükség engedelemért folyamodnia,* nem csak mivel a Törvény által nem tiltott, hanem mivel hosszú ideig szabadosan gyakorlott levelezéseit már hosszas tapasztalásból szabadnak tudta lenni. — Valóban nem gondolhatjuk el azon okokat, mellyeknél fogva ugyanazon tette az ország gyűlése után oly veszedelmes tulajdonságot ölthetett volna magára. —

Nem lehet a legnagyobb keserűséggel meg nem említenünk *Kossuth Lajos* elfogatásának és fogságának némely előttünk közönségesen tudva lévő körülményeit: hogy tudtára jöjjön Császári Királyi Felségednek is, miképpen azok, kikre a Felsőbb parancs végrehajtása bizatik, *az emberi szelidebb érzéseknek körét túlhágván, a szerencsétlenek sorsát irgalmatlansággal is súlyositják,* — mikor az elfoga-

tásra kirendelt királyi Ügyész fegyveres kisérőivel Budáról, az elfogatás végrehajtása után az Irományok lefoglalása végett *Kossuth Lajos Pesti szállására ment, a csendes álmából felrettent anya, a rémitő készületekben sejditvén a lezuzó csapást, ájulva roggyott össze, a Szekrények felbontására lakatos hiratott ugyan, de az ájuló anya segedelem nélkül herert, mind addig, míg az Irományok összeszedettek, és orvost hiuni nem is a Királyi Ügyész, hanem a törvénytelenül melléje rendelt Katona csapat vezére tiltá, — mit szóljunk arról, hogy Kossuth Lajostól fogoly magányában egyetlen vidámitó eszköze a flóta elvétetett;* ezek valóban mind olyanok, mellyek Császári Királyi Felségednek irgalmas szivétől idegenek, mellyek Felséged tudta nélkül és bizonyosan a legfelsőbb parancsolatok általhágásával történnek.

El hisszük, hogy sokan, sőtt hogy többen voltak Császári Királyi Felséged Tanácsosai közül, kik *Kossuth Lajos* levelezéseinek eltiltását és őtet elfogatni javaslották, de hogy az ország Törvényhatóságainak, vagy a magyar Hazában élő Polgároknak többsége kivánta volna, arról ha azon Törvényhatóságok számát tekintjük, mellyek *Kossuth Lajos* levelezéseinek ügyét felfogták, meg nem győzethetünk, bizvást a Felséged Itélete alá bocsátjuk tehát ezen kérdés eldöntését, — és nem egyebet kérünk mint elegendő időt és alkalmat, hogy magát ha Császári Királyi Felséged a többség értelme felől az eddigi Tanácskozások történeteiből még tökéletes világosságba lenni nem méltóztatik, kiki egyenként kinyilatkoztathassa, bizonyossak vagyunk benne, hogy az *alkotmányos publicitáshoz* ragaszkodó közvélemény ellenkezőt fog világosságra hozni. — *Egyebb iránt midőn a Felséges Leirás által már elöre kijelentetik, hogy a többség Kossuth Lajos megbüntetését várja, ezen kijelentést a Birák függetlenségével meg egyeztetni valóban nem tudjuk; és ha van sérelem azt ugyan a legérzékenyebbek közzé kénytelenittetünk számitani, midőn nem csak szabadságunk politicai parancsok által veszedelmeztetik, hanem biráink is legfelsöbb kinyilatkoztatás által már elöre mint egy irány szabatik.*

Nem halgathatjuk el azon sérelmes állitást hogy közgyüléseinkben a Tanácskozásokat nem az inditó okok megfontolása, hanem lármás felkiáltások vezérlik, ott hol az 1-ső Rész 4-ik és 9-ik czimjei szerint ezrenkint számittatnak a szavazattal birók. mindnyájoknak egyenként véleményét elő adni sem ideje, sem tehetsége nincsen, ott hol nem tsak a Tiszt ujitó székek. hanem maguk egy ország gyülési választások és közfelkiáltás által szoktak többnyire eszközöltetni; a helyben hagyásnak vagy helyben nem hagyásnak közönséges felkiáltás általi nyilatkozását. sem szokatlan dolognak. sem a végzés indulatos erőszakolásának mondani nem lehet. hogy mind az által a közönséges értelem ezen kijelentéseit is mindenkor az inditó okok sulya vezérli, hogy azok is kiknek véleményük ama véleménnyel mely végzéssé alakult. ellenkezik. ha tsak a tanácskozási rendet megtartották mindenkor kihallgattattak, erre a Szóllók többsége és tanácskozásainak hosszú sora csalhatatlan bizonyságot nyujt.

Végre Jobbágyi alázattal ovást tenni kényteleníttetünk a Felséges Leirás oly értelmű kifejezésére nézve. mintha *a végrehajtó hatalomnak egyébb korlátja a közjónál nem lenne és egész őszinteséggel kijelentem: hogy a köz jónak mi módon leend eszközlése a Törvények által határoztatván meg, a végrehajtó hatalom pedig éppen a Törvényben gyökerezvén, ezentul nem is terjedhet: ellenkező esetben a törvény és az alkotmány a Kegyelmes Leirásban felhívott 1790/1. Eszt. 12-ik T. Czikk együtt mind a végre hajtó hatalomnak. mindeneken felül emelkedő tetézésétől lennének felfüggesztve.*

Ovást kell tennünk ezen kijelentésre nézve is, hogy Császári Királyi Felséged. minden kitelhető módokat kiván használatba vetetni, és ismételve kijelentettük azt, mit már előbbi felirásunkban elő adni bátorkodánk: hogy *ezen kifejezés alatt alkotmányos állásunknál fogva egyebet mint törvényes módokat nem érthetünk.*

Mind ezekből tehát miket *Kossuth Lajosra* nézve felterjesztünk világos lévén, hogy sem Felségsértés. sem ellent állás. de meg Felséged parancsolatja eránt való engedetlenség esete sem forog fenn. hogy Kossuth Lajos Levelezéseit

a Censura eránt Költ Kegyelmes Parancsolat alá venni, vagy lázitásnak mondani nem lehet; jobbágyi alázattal könyörögni bátorkodunk Császári Királyi Felséged előtt, hogy őtet szabadságába visszahelyeztetni méltóztassék. —

Erősen érezzük mi azon szent kötelék kapcsolatát, mellyel egy alkotmányos nemzetet a koronás fejedelemhez csatolnak, nem is kivánjuk hát alázatos nézeteinket akkép vitatni, hogy tetteink akár makacsságra, akár ingereltségre magyaráztattassék, mely illy indulatok lelkünktől idegenek, de éppen, azon őszinteség mellyel Császári Királyi Felséged eránt határtalanul tartozunk kénszerit bennünket azon nyilatkozásra is, miképpen a legközelebb követett eljárásokra, s Polgár Társaink befogatása módjára nézve, elől adott erősítményeinket megczáfolva nem látjuk, ugyan azért ujjolag és ismételve könyörgünk Felséged atyai szine előtt: hogy kínos aggodalmainkat megszüntetni, és azon bizodalmatlanságnak, mellyet ellenünk a Kormány némely Tagjaiban elszomorodva tapasztalunk legkegyelmesebben elejét venni méltoztassék: az által, hogy országosan egybe hiván a nemzet Rendeit, ottan bebizonyithatni alkalmatosság adódjék, hogy a magyar valamint az 1802-ik Esztendei Törvény bevezetésének ezen szavaival, »luculentissime persvasi fide et lege gubernantem Regem persuos Hungaros non tantum amato sedet semper in scopo suo praesuscepto secundati, ditső emlékezetü I-ső Ferencz Koronás Fejedelmünk világosan megesmérte, — Koronás Fejedelme iránt nem csak hüséges; hanem törvényeihez és alkotmányához annyira ragaszkodó: hogy biztos czélszerű és törvényes ösvényen eszközlendő javításokon túl nincs ohajtása a veszedelmes újítások ingerétől pedig annyira távol vagyon, a mennyire a haladást, időszerű javítást és fejlődést emberi rendeltetésnek, és minden polgári Társaság főfeladásának hiszi.

X.

Pestvármegye 1837. augusztus 31-én tartott közgyülésén jelentést tettek Kossuth Lajos fogságáról, arról a kegyetlen szigorról, a melylyel a fogházban Kossuthtal bánnak. Erre nézve a közgyülés végzésileg elhatározta, hogy ő Felségéhez felirás intéztessék, a mely-

ben kérik. hogy addig is. mig Kossuthot a vármegye előbbi felirása értelmében szabadon bocsájtják, legalább fogságát enyhítsék.
4619. sz. 1837. aug. 31. Közgyűlés.

Jelentés tétetvén, hogy a budai katonai fogságban raboskodó Kossuth Lajos oly *szigorú őrizet alatt tartatik, hogy sem szüleinek és Testvéreinek vigasztalásátul, hanem beteges állapotjában azon rendes orvossátul is, kiben bizodalmat helyheztette, megfosztatván. befogatása idejétül fogva a szabad levegőre sem bocsájtatott.*

Végzés.

Ezen minden érző kebelben kitörülhetlen mély vonásokkal be vésett emberi szelidségnek megtapodását bizonyitó, ugyan azért szint oly meglepő mint a 19-ik század lelkétül idegen esemény valósága felől kételkednie a Rendeknek első megindulások vala. — Miutánn azonban *Kossuth Lajosnak* pártfogó ügyvédje magának *Kossuth Lajosnak* vallomása után a dolog valóságát erősítette volna, el nem hinniök többé nem lehetett. — Mindazon által ha egy részrül ember társok szerencsétlenségét érzékeny sajnálkozással értették mint a Polgárokat nem kevés aggodalomba ejté a fent említett védlő ügyésznek további előadása, hogy a Királyi ügyész, kinek kiséretében védentzét a véle szükséges értekezés végett meglátogatta, általa az említett körülmény eránt megkérdeztettvén, a szükségeseket *Kossuth Lajosnak* a szabad levegőre kibocsájtása végett részérül megtiltva lenni nyilatkoztatá. a katonai hatóság ellenben kivánságát nem tellyesítette, mibül az következik, hogy a Katonai fogház, melybe *Kossuth Lajos* tartatott, és az őrizetére rendelve lévő Katonaság a Királyi ügyek Igazgatójátúl nem függenek, hanem amaz különös idegeny befolyás alatt álván emez különös és nem a Királyi ügyek Igazgatójátúl származó utasítások szerint számlálódik.

A Katonai erő hol a polgári társaság szerkezete nem Katonai kormányon alapul soha, a polgári hatóságoktúl független nem lehet és ezért eddig azt hitték a Karok és rendok. hogy *Kossuth Lajos* sorsa is egyedül bár nem a tör-

vényes. de még is polgári hatóság által intéztetik, egyéberánt pedig most is erősen megvagynak győzettetve. hogy a Katonai Karhatalom a jelen esetben egyéb mint a végrehajtó Királyi Ügyésznek egészben szabad rendelkezésétől függő eszköze nem lehet.

Mivel azonban látják, hogy a Királyi ügyész *Kossuth Lajosra* nézve egyenessen, és csupán a legfelsőbb parancsolatok eszközlője, következőleg semmi rendelést legfelsőbb helyben hagyás nélkül tenni nem fogná, a Katonai Őr tiszt ellen keveset készek annak tulajdonítani, hogy a polgári hatalomtul el különözött helyzetében a Királyi ügyész rendelését eszközlésbe venni nem meri. még Katonai Elöljáróságа utyán hasonló parancsolatot nem vévén felelősége eránt megnyugtatva nincsen, ha pedig megemlékeznek ama szelidséggel tellyes rendeletekrül, melyekrül Ő Cs. Kir. Felségének kormánya az 1816. Eszt. 23974. szám alatt költ Intézvényben a rabok tartása eránt, minden Vármegyékhez bocsájtott átalyában még azon esetben sem, ha a fent előadottak a Kir. ügyek Igazgatójátul erednének, nem győzethetnének meg arrul, hogy azok Ő Cs. Királyi Felségének parancsolatjábúl történtek volna.

Mindezeknél fogva a Karok és Rendek abban állapodtak meg, hogy Ő Cs. Kir. Felsége eleibe egy alázatos felirás terjesztessék, és jobbágyi alázatossággal azon kérés adassék elő méltóztatnék Ő. Cs. Kir. Fölsége, annak útján kiadandó legfelsőbb parancsolatja által addig is, még *Kossuth Lajos* a folyó esztendei szám alatt költ felirásban elő adott okoknál fogva szabadságába vissza fog állítatni, ezen sehol nem ismert szigorúságot meg szüntettni, és a még különben is meg nem itéltnek körülményeit oly módon Kegyelmessen mérsékelni, hogy azok tisztességes letartóztatás nem pedig a büntetésnél magánál keményebb rabság legyenek.

XI.

Felolvastatott a közgyülésen Kossuth levele, melyben a »Törvényhatósági Tudósítások« betiltása tárgyában a vármegyéhez benyujtott kétrendbeli folyamodása és az arra hozott végzések másolatának hiteles kiadatását kéri. Végzésileg megadatott.

5001. sz. 1837. szeptember 1. Közgyülés.

Kossuth Lajos azt kéri, hogy a Törvényhatósági Tudósitások czimű magányos Levelezései betiltását tárgyazó ezen Vármegyéhez benyújtott kétrendbeli folyamodásai és azokra hozott határozatot. Jegyzői aláirás alatt nekie kiadassanak.

Végzés.

A bent érdeklett folyamodások és az azokra költ végzések a folyamodónak a midőn kivánni fogják kéréséhez képest Jegyzői aláirás alatt kiadatni rendeltettnek.

XII.

Az 1837. november 14-én tartott közgyülésen felolvastatott Szabolcs, Trencsén. Torna és Gömör vármegyék körirata Kossuth elfogatása tárgyában. A köriratok utalva a vármegyének ebben a tárgyban tett lépésére, tudomásul vétetvén, irattárba helyeztettek. Felolvastatott továbbá az udvari kanczellária rendelete. melyben azt tudatja a vármegyével. hogy Kossuth Lajosnak levelezései visszatartása miatt a budai és pesti postahivatalok elleni pereit legfelsőbb rendeletre megsemmisítették. A vármegye ez ellen tiltakozik és mint sérelmet terjeszti az országgyülés elé.

6104. sz.. 1105. sz., 6106. sz.. 7107. sz.. 6119. sz. 1837. november 14. Közgyülés.

Nemes Szabolcs Vármegyének közönsége f. é. Augustus 28-án költ hivatalos Levele mellett által küldi ezen Vármegyének. Kossuth Lajosnak csendes lakhelyén Katonai hatalom karral történt elfogatása és Irományainak a Királyi Fiscus által minden törvényes Bizonyság közbenjövetele nélkül lett koboztatását tárgyazó végzésére költ határozását. Továbbá Ns. Trencsén vármegye és Ns. Torna vármegyék köriratai Kossuth Lajos elfogatásából eredett sérelem tárgyában.

Nemes Gömör Vármegyének közönsége f. é. septemb. 11-én költ hivatalos levele mellett közli azon felirás másolatját, melyet Kossuth Lajos elfogatásából eredett köz sérelemnek orvoslása tárgyában Ő felsége eleibe felterjesztett.

Végzés.

A 6104–6107-ik számokra Tudományul vétetvén a Levelestárba tétettnek.

A fő M. M. Udv. Cancellária a Vármegyének f. é. Martius 23-ról 1056. szám alatt Kossuth Lajosnak a Pesti

és Budai Posta hivatalok ellen inditott Perei tárgyában költ felirására a felterjesztésre nézve az 1805 évi 4-ik Törv. Czikkely rendeletére utalva azt adja válaszul. Ő Csász̧. Kir. Felsége legfelsőbb Kegyelmes Parancsa következésében, hogy az 1715. 22-ik és 1741. 31-ik és 1790. 22-ik czikkelyeknek abbeli rendelete mi tekintetbe jönnek a posta Tisztek, hogy a Posta Igazgatóság a K. H.-tó Tanácstól függ, elég világos, annálfogva az ezen törvények büntetést érdemlő megvetésével s az orvoslás módjának ki kerületével, 's azoknak kik csupán hivatalok, s a reájok bizott kötelesség körében jártak el gyalázatjokra, és bosszantásokra inditott fenntebb említett Pereket Ő Cs. Kir. Felsége e' részben őtet illető hatóságánál fogva kegyesen megsemmisitve légyen.

Végzés.

E jelen R. Udv. rendelő levél a hellyet hogy a Rendeknek a Törvényekbe, és azoknak megtartásában vetett bizodalmukat mint biztosan reménylik megerősítette volna, ujabb s messziről sem várt csoportos sérelmeknek lévén aggasztó hirdetője, a mennyiben t. i. maguknak a felhivott Törvényeknek, mellyek szerint Pósta Mester, csak magyar birtokos Nemes lehet, 's mint ollyan hivatali körét kivéve az ország Torvényeinek alá van vetve, értelmét oda magyarázva, mintha azon rosz s világos, törvény által a megsértett fél Felperessége alatt inditandó Per utján törvényes Biró előtt meg boszulandó tett is, mellyek a jelen esetben Kossuth Lajos a Pesti és Budai Pósta' hivatalt Levelei tartóztatásával vádolva Perbe idézte hivatalos eljárást foglalna magában, a Haza Polgárait törvényes Jussaikban 's a Birót a Törvények sőtt maga a Felséges Kórmány által is annyiszor kimondott független eljárásában Politicai uton gátolni s valamint egy részről, az 1790/1 Eszt. 12-ik Törvény Czikkely ellenére egyoldalulag Törvény magyarázatába bocsájtkozni, úgy más részről az éppen ezen törvény által sérthetetlennek, és a Politicai Kórmány székbe folyásától mentnek, nyilvánitott Törvényekezési Rendszert is elmellőzni méltóztatik; ezeknek tekintetéből megkéretni rendelték Ő Felségét

jobbágyi alázattal a fő M. M. K. Udv. Cancellária utján a végett, hogy legmagasabb figyelmére méltatván egy részről azt, hogy a felidézett Törvény Czikkelyek czélja akkor, midőn még azt is meghatározták, hogy a Pósta Mesterek birtokos nemesek legyenek csak azért, hogyha a Törvény sullya alá eső bünt követnének el, a megsértett fél, valamint személyeikben úgy vagyonokban is biztositékot találjon, nem a volt, hogy éppen őket, kik a közhitelesség eszközei a Haza minden Polgárát kötelező Törvények alul, kivévén, a vissza élésre mintegy felszabaditsák, s az illyen visszaélést hivatali körükbe — mely egyebet a Posta practica manipulátiójánál nem lehet, tartozóknak lenni, valamint nem érthették, úgy egy általjában nem is értették, más részről pedig tekintvén azt is, hogy még azon esetben is, ha meg nem engedőleg Kossuth Lajos nem illetőleg »incompetenter« idézte volna a panaszlott Pósta Mestereket a megyei biróság eleibe, az 1791-ik Évi 12-ik Törvény Czikkel Politikai rendeletekkel sem félre nem magyarázható, sem annyival inkább meg nem változtatható, világos értelme ellenére ezen Birósági nem illetőséget nem másnak, mint magának egyedül az eljáró, s ha annak Itéletével valamelyik fél megelégedve nem lenne, a felyebbvitel utján a felsőbbi Törvényes Birónak lészen hatalmában kimondani. Mind ezeknél fogva a Kossuth Lajos által inditott Pereknek a többször idézett Törvény Czikkely s az által biztositott törvénykezési Rendszer *a haza Polgárai személyes s vagyonbeli jóllétének, eme mind eddig sérthetetlennek tartott palládiumának, megsértésével kimondott megsemmisitését — kegy. vissza venni s azokat ahová egyenesen tartoznak, t. i. a Törvényes Biró eleibe vissza utasitani s e képp ezen annyival inkább tetézetebb sérelmeket, minthogy a K. rendelő Levél végszavai némileg azt mutatják, mintha Kossuth Lajos leveleinek letartóztatások a panaszlott Pósta mestereknek kötelességül hagyatott volna, Kegyesen megszüntettni méltóztassék.* Egyebberánt szükségesnek tartják az egybe gyült Rendek azt is, hogy *a közelebbi Ország gyülés olta törvényes orvoslás végett elöre feljegyzett sérelmek most mindjárt öszve szedessenek,* és a jövő Ország gyülésére a Követeknek adandó utasítások most mindjárt

elkészítessenek, e végett oly utasitással küldetnek ki. Első Alispány Dubraviczky Simon Elől ülése alatt Gróf Károlyi György, Gf. Ráday Gedeon, G. Teleky Sámuel, Jankovits Miklós, Kovács György, Fáy András, Benyovszky Péter és Tahy Károly Tábla Birák, második alispány Földváry Gábor, Gál József Fő ügyvéd, Zlinszky János Fő sz. Biró, és Nyáry Pál a. Jegyző egy magok mellé veendő Esküttel együtt, hogy az eddigi sérelmeket összeszedvén, s az utasításokat kidolgozván, mutassák be a közelebbi közgyűlésnek, ezen küldöttség a netalán ennek utánna közbe jövendőknek is nyilvánosságba tartása tekintetéből ezennel állandónak nyilvánittatván.

XIII.

Jelentés tétetik a Kossuth-család részére begyült pénzek kezelésére nézve és a maradék-pénzre nézve utásítás adatik.

6297. sz. 1837. november 22. Közgyülés.

A Státusok Pénztára gondviselői Lisznyay Gedeon hivatalosan jelentvén, hogy Kossuth Család részére kezeihez bé fizetetett 764. pengő forintokból 713 frt 34 krt kifizetvén nála még 50 frt és 26 kr. pengő pénzben maradott légyen, azt kéri annálfogva hogy ezen summára nézve nékie további utasítás adassék.

Végzés.

Oda utasíttatik a jelentést tevő pénztárnok, hogy az általa elöl adottak szerint még kezénél lévő 50 frt és 26 krt pengő pénzben Benyovszky Péter Tábla Birónak mint a Kossuth család egyik megbizottjának fizesse ki.

XIV.

Kivonat az 1839. márczius 19-én tartott közgyülés jegyzőkönyvéből, melyben a követi utasításokban meghagyatik, hogy báró Wesselényi Miklós és Kossuth Lajosra kimondott itélet végrehajtása függesztessék fel és helyeztessenek szabadlábra.

1396. sz. 1839. márczius 19.

Még a mult országgyülésen függőben maradt sérelmek az 1791-ik évi 13-ik T. Czikkely értelmében ezuttal okvet-

len fognak orvosoltatni, nehogy addig is azok, kiket a nagy Mélt. Királyi Curiának fentebb hozott Itéletei vétkeseknek nyilvánitottak az 1723-ik Törvény Czikkely oltalmától megfosztva légyenek 's oly rövidséget kéntelenitessenek szenvedni, mellyet többé semmi emberi hatalom vissza nem pótolhat, a mondott Itéletek foganatositását Kegyelmessen fel függeszteni 's annak következésében Báró *Vesselényi Miklóst* szint úgy mint *Kossuth Lajost* szabadságba helyeztetni méltóztatnék.

Harmincz megye.

Meg sem indult jó formán Kossuth Lajos levelezése (Törvényhatósági Tudósítások, I-ő levél, julius 1-én 1836— május 7. 1837. XXIII.), midőn az ország harmincz megyéje már talpon volt, és mindenfelől bátorító szót vett Kossuth, hogy törvényes a tér, a melyen áll s ne engedje azt lába alól kisiklani.

Egyik megye az ország lakosait arról tudósította, hogy barátait és jóakaróit Kossuth folyvást rendes levelezéssel tudósította. Vége levén pedig az országgyűlésnek, több követ urak által felszólittatott arra, hogy a megyék és törvényhatóságok közgyűlései felől jelentéseit folytassa. E felhivásnak engedve, elhatározását levelezőinek tudtukra adta. Azonban a Nádor ispány Ő Császári Királyi főherczegségének Pestmegye központi szolgabirájához küldött kegyelmes rendelete következtében azon tudósítások közlésétől elállott.

Egy másik megye másodszori szigorubb tilalomról szól, melyet Kossuth Lajos már korábban is tapasztalt vala.

Egy harmadik kinyilatkoztatja, hogy annál nagyobb aggodalomba ejté kebleiket azon szomorú hir elterjedése, hogy Kossuth Lajos, szabad, királyi Buda városában, katonai erővel elfogatott 's jelenleg is katona őrizet alatt létez stb.

De elégnek találom *Szatmár* vármegyét említenem, melynek átirata *Kölcsey Ferencz* fogalmazványa vala, azzal az átlátszó, tiszta és nyomós okoskodással, mely az iratot annyira megkülönbözteti. Valóban remeknek kell mondanunk a czélt, melyet maga elé kitűzött, minden egyes kitételét, mellyel a nemzet jogát megállapítja.

I. Szatmármegye Pestmegyéhez.

Nagyméltóságú Méltóságos Főtisztelendő Tisztelendő Tekintetes Nemes Nemzetes és Vitézlő Rendek Kedves Atyánk fiai és Barátink! — Folyó évi május 22-én tartott Közgyülésükből Kossuth Lajos elfogatása miatt hozzánk eresztett barátságos levele Nagyságtoknak fájdalommal töltött el bennünket. Siettünk részvétünket tettel is megbizonyitani, minek megmutatásául ezen tárgyban mai közgyűlésünk alatt hozott végzésünket ide rekesztve atyafiságosan megküldjük. Egyszersmind kérjük Nagyságtokat, mint a haza közepében lakókat, és helyzetöknél fogva a közlekedés módjaival leginkább bővelkedőket, hogy a szomorú történet által félbeszakadt törvényhatósági tndósitások folytatásáról rendelést tenni, s a rendelés felől bennünket tudósitani méltóztassanak. Fogadják el Nagyságtok azon atyafiúi szeretettel teljes üdvözletet, mit Nagyságtoknak az egész haza szine előtt folyvást ragyogó lelkes hazafiúságáért ezennel jelentünk. — Kik egyébiránt atyafiságos barátságokba ajánlottak — szokott tisztelettel vagyunk. — Költ Nagykárolyban 1837-ik évi junius 6-án tartott közgyülésünkből — Nagyságtoknak — Uraságtoknak kész köteles szolgái atyjokfiai és baráti Szatmár vármegye.

Kiirat. — Nemes Szatmármegye Nagykárolyban 1837. évi június 6-án tartott Közgyűlése jegyzőkönyvéből. 1. Felolvastatott Kossuth László levele, melyben fiának Kossuth Lajosnak katonai erővel lett elfogatását jelenti. — 2. Ezzel kapcsolatban felvétetett Pest megyének f. évi május 22-én tartott közgyűlésből kelt levele, mely mellett közli,: *a)* A M. U. Cancelláriának f. évi május 16 d. 6997. sz. a. kelt parancsolatát, mely által kimondatik, hogy Kossuth Lajos büntetése a törvényhatósági tudósítások ellen kiadott tilalom meg nem tartása és a megyékhez tett folyamodása miatt megrendeltetett; Pestmegyének pedig az említett tilalom és folyamodás után hozott végzése megsemmisittetik. — *b)* Ezen kir. parancsolatra hozott végzését, melyben a Kossuth Lajos elfogatása miatt felterjesztés határoztatik; s egyszersmind e tárgy az országgyülésre a sérelmek sorába feljegyeztetni, s

a felségsértés bűnére nézve a követeknek utasítás készittetni és a Kossuth család részére aláirás nyittatni rendeltetik. Azon kijelentéssel, hogy a Kossuth vállalatáért a felelet terhe inkább az őtet megbizókat érdekli. és hogy a Kossuthnál lefoglalt irományokra nézve az azokat elfoglaló kir. ügyészben a törvényes biztosság elmellőzve lenni látszik. *c)* Magát a felirást, mely az előbbi végzésen alapul. 3. Ugyan az előbbiekkel összefüggőleg olvastatott a M. U. Cancelláriának f. évi május 18-án 6999. sz. a. kelt, s a Kossuth Lajos törvényhatósági tudósításaira vetett tilalom következésében készült Szatmár megyei felirást kárhoztató parancsolata.

Végzés.

A KK. és RR. Kossuth Lajosnak az általok is pártfogásba vett törvényhatósági tudósítások kiadójának katonai erővel történt elfogatását fájdalmas érzéssel vevék. Annyival inkább, mert az ifjak hasonló módon lett elfogatásából, s az ellenök inditott büntető per egész folyamából keletkezett országos sérelmek még mindez ideig orvosolatlanok s az általok okozott seb még nagyon új; s most Kossuth esetében ismét újabbal tetéztetik. Bár merre nézzenek a KK. és RR., de a törvényhatósági tudósítások szerkesztésében vétket nem találhatnak. Ha az ország polgári alkotmánya még áll; ha a Közgyülések törvényesen tartatnak; s azokban a közdolgok felett tanácskozni szabad: lehetetlen, hogy a közgyűlések folyamatáról tisztán történeti adatokat közölni maga után törvényes tilalmat vonható cselekvésnek méltán tartassék. Hozzájön, hogy az említett történet-közlések irva valának, s következőleg azon megszorító korlátok alá sem tartozhattak, melyek a nyomtatványokra nézve (noha nem törvényeink rendeléséből tehát az alkotmány ellenére, felállittattak. Ily körülmények között tilalmazó parancsolatnak helye nem lehete, s midőn még e felett a tilalmazó parancs megyei tisztektől, de nem megyei kiküldés következésében, akart teljesítésbe vétetni, még pedig a nélkül, hogy előmutattatott volna, nem lehetett egyebet várni, hanem azt ami megtörtént, hogy tudniillik Pest megye s utána több mások az eltiltást törvényesnek nem ismerhették. S ha ezt az ország

megyéji igy hitték, egyes személynek, ki megyei oltalom alatt élt, hasonló hitet vétkül nem tulajdoníthatni. — Való, miképen Kossuth Lajos az eltiltó parancs után az ország megyéjihez folyamodott; de megyékhez, kik a királyi Felséggel s a kormánynyal törvényes felirások által mind közdolgokra, mind egyes személyek ügyeikre nézve szakadatlan érintésben állanak, oltalomért folyamodni mindeddig szabad volt. S ha itt (a mit ugyan elismerni nem lehet) valami hiba vagy vétek történt volna, az inkább a folyamodást pártfogásba vevő törvényhatóságokat, mint pártfogás által bizodalmat nyert egyes személyt terhelné. A KK. és RR. annyira meg valának a törvényhatósági ártatlan tudósítások mind ártatlan, mind szükséges voltáról győződve, hogy egyenes szivből vallást tesznek, miképen azokat valamint ugyanazon személynek már az előtt háborítás nélkül folytatott országgyűlési tudósításait kérdés alá jöhetőnek előre nem is sejdítették. Most a kifejlett következések után megdöbbenve kérdezik: a tilalomra, s a tilalom utáni elfogatásra okot tulajdonképen mi adhatott? s ezt az elfogatásra nézve annál is inkább, mert a tilalom meg nem tartása az 1715: 7. t. czikkely alá eshető felségsértési bűnnek teljességgel nem mondathatik; következőleg ez esetben a I: 9. védelme alatt élő magyar nemesnek beidézés és itélet előtti elfogatása, már magában alkotmány elleni, s a személyes bátorságot veszedelmeztető sérelem. Neveli a sérelmet a katonai erő újabb alkalmazása; mely a megyei alkotmányos rendszerrel mennyire össze nem fér az ifjak ügyében készült többrendbeli felirásokban bőven kifejtetett. Neveli az elfogatott Nemes irományainak lefoglaltatása is; melyek azonfelül, hogy minden biztositás nélkül vitettek el, azon szomorú tudomán振t szerzik meg a nemzetnek, miképen valamint a személy bátorsága, úgy a háznépi kör magányának szentsége is megháborítva van, s a törvények oltalma a polgári életnek védelmező paizs gyanánt többé nem szolgál. A dolgok ily helyzetében kettő van, miért a KK. és RR. segedelmet keresnek. Egyik az I. 9. által megalapított személyes bátorság, s ehhez kapcsolva a háznépi élet biztosítása; másik a nyilván és törvényes rendszer mellett történő dolgok felőli

tudósítások szabad volta. Mivel pedig a naponként újuló események mindkettőre nézve több sérelmet okoznak, s a nemzet sérelmei oly csoportosok, hogy egyes megyei felirás után orvoslást reménlleni alig mer: elvégeztetett: 1. a Kir. Felséghez hódoló tisztelettel oly feliráist késziteni, melyben Kossuth Lajos szabadságba helyheztetésén kivül országgyűlésnek minél hamarabbi tartása kéressék. 2. Ezen kérés támogatására a Nádor Főherczeget is felkérni, hogy közbenjárói nagy tiszte szerint a sérelmek orvoslására nézve az országgyűlés kinyittatását eszközölje. 3. Azon esetre, ha az országgyűlés iránti kérelem meg nem hallgattatnék, a Kir. Felséghez küldöttséget rendelni, mely jövő október elején magát a több megyék küldöttségéhez Pozsonyban kapcsolja, s melynek elnöke Kölcsey Kende Zsigmond első alispán, tagjai pedig Tasnádszántói Becsky Károly és Domahidai Domahidy Antal táblabírák, Darvai Darvay Ferencz főszolgabíró, Kölcsei Kölcsey Ferencz főjegyző és Gróf Dégenfeld Pál első aljegyző legyenek. 4. Továbbá elhatároztatott, hogy az egész sérelem az országgyűlési sérelmek sorába előre jegyeztessék fel, s a felségsértésre nézve már a mult országgyülési követeknek adott utasítással együtt az országgyűlési KK. és RR. elébe törvényhozás és orvoslás végett terjesztessék. — 5. Pestmegyének e végzet küldessék meg, ugyanazon megye, mint a haza közepében fekvő s a közlekedés módjaival leginkább bővelkedő törvényhatóság, a köznyilvánosság nagy kárával megszűnt törvényhatósági tudósítások czélirányos módon leendő folytatására szóllittassék fel. — 6. Végre pedig, mivel Kossuth Lajos mind az országgyűlésen, mind azóta folytatott levelezéseivel magának polgári érdemet szerzett, nehogy elfogatása miatt szülői és testvérei, kiket szorgalma által táplált vala, inséget szenvedjenek, emberiség és hazafiúság úgy kivánván, aláirás nyittassék: s az aláirás után begyülni fogó summák Darvai Darvay Ferencz főszolgabíró kezeibe, ki azokat illető helyre küldendi, tétessenek le. S ezzel egybeköttetésben az is meghatároztatott, hogy az országgyűlési tudósitásokért járuló, s még a megye részéről ki nem fizetett 50 pengő forint Újhelyi Károly főpénztárnok által a nemesi pénztár-

ból ugyancsak Darvay Ferencz főbirói kezei közé fizettessék ki. Azon előfizetett pénzek pedig, melyek a Kossuth Lajos által kihirdetett munkára a megye némely tagjaitól fizettettek, a Kossuth háznépnek odaajándékoztassanak. — *Kölcsey Ferencz* s. k. főjegyző.

2. Szatmármegye és a pestmegyei tiszviselők.

Nagyméltóságú, Méltóságos, Főtisztelendő, Tisztelendő — Tekintetes Nemes Nemzetes és Vitézlő Rendek, Kedves atyánkfiai és Barátink — Kossuth Lajos hazánkfiának személyében a levelezési jogon elkövetett alkotmányos sérelem, egy kebelben sem inditott nagyobb aggodalmat, mint Nagyságtokéban. Tudva van országszerte, hogy Nagyságtok e sérelem orvoslásán mily hazafiúi buzgalommal igyekeztenek. Ez okból lehetetlen kételkednünk, hogy azokkal, kik tisztviselőjik közül e tetemes sérelem eszközlésére magokat használtatni engedték, méltó neheztelésöket éreztetni el nem mulasztják. Annyival inkább, mert azon Alispány, ki megyei úton kivül, sőt saját megyéjének több izben kijelentett világos érzelme ellen Kossuth Lajos levelezésének tárgyában az eltiltó parancsolatot kiadni merészkedett; — s az a szolgabíró, ki ily alkotmány elleni úton hozzá érkezett parancsolatot teljesíteni bátorkodott, mind a Megyét, melyet szolgának, mind a megyei rendszert, melyet mint alkotmányunk talpkövé tutolsó csepp vérökig oltalmazni tartoznának megsértették. — Annálfogva nem azért, hogy Nagyságtokat saját tisztviselőjik által elkövetett vétekre figyelmeztessük, mire Nagyságtok hazafiúi szivének s éles belátásának szüksége nincs; hanem sokkal inkább azért, hogy e tárgyban Nagyságtokéhoz hasonló nézeteinket, s tisztviselőjik méltatlan viselete iránti neheztelésünket kijelentünk: érzelmeinket e rokon barátsággal írt levelünkben Nagyságtokkal közölni szükségesnek hittük. Isten tartsa meg örökre azon fényt, mellyel Nagyságtok tiszta hazafiúsága az egész haza szine előtt ragyog, s mellyet egy két embernek bár milyen viselete is meghomályosítani nem képes. A kik egyébiránt szíves atyafiságokba s barátságokba ajánlottak szokott tisz-

telettel vagyunk. Költ Nagykárolyban 1836-ik évi deczember 12-én tartott közgyülésből. Nagyságtoknak kész köteles szolgái, atyjokfiai, és baráti. Szatmár vármegye.

A pesti postahivatal föigazgatója.

Biringer Mátyás, posta-főigazgató, letartóztatta Kossuth Lajos leveleit, ki is 1837. év március 23-án felségfolyamodványt irt e tárgyban Ő Felségéhez.

Ekkor még Kossuth ügyei annyira kedvezőleg állottak, hogy, ha ezen törvényhatósági tudósitások folytatásától vagy önkényt elállana, vagy pedig e részben akármi uton és módon megakadályoztatnék: ezen közérdekü ügyet a megye rendei, minden törvényes utakon és módokon, továbbra is pártolni fogják.

A mi ugyan Kossuth elfogatásával nem ugy ütött ki.

Felirat.

A F. M. M. K. U. Cancellária útján Ő Felségének, Felséges sat. Kis Gyűlési Jegyző könyveinknek meghitelesítés végetti olvasása alkalmával tapasztalván, hogy Császári Királyi Felséged közelébb mult esztendei Karátson hava 9-kén 16,739-ik szám alatt költ kegyelmes Udvari rendelő levelénél fogva legfelsőbb helyen tétetett abbéli jelentés következésében: hogy Kossuth Lajes, leveleinek állitólag letartóztatása miatt, a Budai és Pesti pósta tiszteket, megyénk egyik Szolga Birói hivatala eleibe idéztette légyen, — a tárgyalt pereknek felterjesztését kegyelmesen megparantsolni méltóztatott. — Ezen kegyelmes rendelés eránt tartozó egész jobbágyi alázattal kénteleníttetünk Császári Királyi Felségednek felfedezni, hogy jól lehet hazai törvényeink a törvénykezési tárgyakra való fő felügyellési jogot Felségednek jogai közé számitják, és így mint törvényeink végre hajtását eszközlő legfőbb hatalomnak arra: hogy a birákat, az eránt valljon az eleibek terjesztett ügyeket törvényeink szerént itélik-é el? kérdőre vonhassa, tellyes szabadság adatott; — a fennforgó esetre nézve mind az által, midőn sem folyamodó nintsen, sem pedig az Udvari

rendelet kiadatása alkalmával a' per még fel nem vétetett, jobbágyi alázatos véleményünk szerint, az érdeklett törvényes eset fenn nem forog, mivel által nem láthatjuk, hogy a már Felséged kegyelmes színe eleibe terjesztett és most is tsak felvételi állapotjokban lévő kérdéses perekből a' meg idézett postahivatalnak sérelme, melly egyedül tsak a' biráskodásnak nem törvényeink értelmében való eszközléséből származhatik, — miképpen légyen meghatározható? Jobbágyi alázattal és törvényeink eránti tiszteletből eredő méllyhódolattal viseltetünk mi Felségednek, Királyi felsége személye és törvényes legfőbb jogai eránt, mind a' mellett is azomban, 's éppen ezenn hódolatnál fogva őszintén és egész fiui bizodalommal megkérni bátorkodunk Császári Királyi Felségedet: hogy a kérdéses pereknek további folytatások végett minél előbb leendő vissza küldetését kegyelmesen elrendelni és a' képpen az 1471. esz. 12-ik, 1566: 25-ik, 1613: 34. Tczikkelyeknek és az 1622. esz. Koronázási oklevél 5-ik feltételének — melyek szerint, a Perekk folyamatja királyi parancsolatok által sem gátoltathatik — kegyelmesen foganatot szerezni méltóztassék.

Földváry Gábor pestmegyei alispán lemondása.

Pestvármegye akkori hazafias, népszerü másodalispánját, *Földváry Gábort,* részint az udvari kanczellária zsarnokoskodásai, különösen pedig gróf Pálffy Fidél kanczellár által épen ebben a Kossuth-ügyben történt mostoha fogadtatása annyira elkeserítette, hogy lemondott hivataláról, a mi az akkori időben a legnagyobb ritkaságok közé tartozott. De Pestvármegye rendei minden követ megmozdítottak, hogy az érdemes alispánt maradásra birják és Földváry, engedve a rendek közóhajtásának, csakugyan megmaradt hivatalában.

I. Inditvány az alispán maradása iránt.

Tekintetes Karok és Rendek! Második Al Ispány Tekéntetes Bernátfalvi Földváry Gábor Úr, díszessen viselt Al Ispányi Hivataláról reménytelenűl lemondván a Megye-

beli Ötet becsüllő, és hozzá bizodalommal ragaszkodó Nemességnek igen nagy és fő része megállapodott abban, hogy őtet minden lehető módon kivánnya megtartani: — Hogy ezt az általa annyira óhajtott Czélt inkább kivíhassa, azt látta legillendőbb Útnak és Módnak, tisztelt Al Ispány Úr, hogy a Megyebeli Nemesség Nevében közönségessen, tisztelői által, Hazafiúi bizodalommal lészen megkérendő, és felszóllítandó. Készen lévén ezen Terv, elkészült az Ötet itt ' . alá mellékelt megkérő levél, melyben a F. M. Hely. Tanács, Kamara és Királyi Cúria alá írtt Megyebéli Birtokos Tagjait is ide értvén, Ezennel több Nemestől kéretett meg, lemondása vissza vonására, és Hivatala további folytatására. — Miutána azomban ezen megkérő levél a folyó 1837-ik Esztendei Május első Napján Tekéntetes Földváry Gábor Al Ispány Úrral a több velünk rokon érzésűek Nevében is közöltetvén, — minden kérésünk mellett is a tőle előadott, de Kérésünktől elállítni mégis elégtelen okok miatt, arra nem birhattuk, hogy Kerésünket megadó nyilatkozással megvigasztaljon. — Oda járul alázatos Kérésünk, hogy a Tekéntetes Karok és Rendek által látván azt, hogy *egy időközbe történt hivatalról való lemondás egészben szokatlan dolog:* méltóztassanak Tekéntetes Földváry Gábor Al Ispány Úrhoz intézett Kérésünket, elébb kegyesen felolvastatván, hathatós pártfogásaok alá venni, és mind azon szükséges eszközöket elől venni, mellyek kivíhassák azt, hogy Tekéntetes Földváry Gábor második Al Ispány Úr, Al Ispányi Hivatalát tovább is folytassa, és abban valamint eddig, úgy ennek utánna is mind a Hazának, mind a megyének diszére és ditsőségére tovább is szolgálhasson. — Maradván a Tekéntetes Karoknak és Rendeknek Pesten Május —-án 1837. eszt. alázatos szolgái: Puky Simon s. k. Benyovszky Péter s. k. Halász József m. k. Ifjabb Halász Imre s. k. Száz Mátyás s. k. Tabódy Pál s. k.

2. Földváry újból elfoglalja alispáni székét.

Felolvastatott 1837-ik Esztendei Junius 7-kén Pesten tartatott Köz Gyülés. — A' Karok és Rendek, mindezekre másod Al Ispány Úrnak mindeddig viselt hivatalában ezenn

megyére nézve különössen, mind pedig az egész hazára nézve tett érdemeit közönségessen esmérvén, eltökéllették azt, hogy egy olly fényes tulajdonokkal és ritka Lelki erővel felruházott Férfiút, Kinek helyét Hivatalába kipótolni nem egy könnyen lehet, a' Hivatalbeli kötelesség Lánczaival a' legszorosabban továbbá is magokhoz tsatolva tartani; megengedni pedig tellyességgel nem fogják, hogy tőllök bármi tekintetből is eltávozzák, és ebbeli elhatározásuknak sokszorozott közönséges felkiáltások által nyilvánságos jeleit adták, ő Nagysága Fő Ispányi Helytartó és Elnök Úr pedig Fenséges Nádor ő Császári Királyi Fő Herczegségének egyenes meghagyásánál fogva azt nyilatkoztatta ki, hogy tisztelt ő Herczegsége is másod Al Ispány Úrnak hivatalába való megmaradását nem tsak szivesen veendi, hanem kivánni is méltóztatik. — Emlékeztették Továbbá a' Karok és Rendek másod Al Ispány Urat, nem tsak azon bizodalomra, mellyel eránta minden időbe viseltettek, nem tsak arra, hogy tőlle hivatalba való megmaradását, mint Hazafiúi áldozatot kivánnyák, hanem azon Törvényes kötelességére is, melynél fogva a' már elvállalt hivatalt folytatni tartozik, és őtet megmaradásra kénszerítve is reá bírni kivánták, mindezeknél fogva másod Al Ispány Úr, hoszszabb vittatás utánn, látván a' Karok és Rendek Köz értelmű elhatározott akaratját, a' Közkívánságnak hódolt, és annak kinyilatkoztatása mellett, hogy a Karok és Rendek parantsolatját tulajdon akaratjának, és Körülményei eránt való nézeteinek eleibe tenni kötelességének esmeri, előbbeni helyét sokszorozott éljen kiáltások között ismét elfoglalta.

A karok és rendek levele az alispánhoz.

Tekintetes Második Al Ispány Úr! Alólirottak reménytelenűl és megszomorodva hallván díszesen viselt Al Ispányi Hivataláról kijelentett lemondó Akarattyát, — azonn Érdemekre való visszaemlékezés, melly a' Tekintetes Al Ispány Urat mind Bírói, mind Elnöki, mind Hazafiúi Lépéseiben híven vezérlette; azon tántoríthatatlan és az alacsony hízelkedés szennyétől tiszta Lélek betsűlnse, mely a' köz Jó kivívásáért a' legközelébb mult Ország Gyűlése alatt a'

Tekintetes Al Ispány Úrban állhatatosan harczolt; végre a Magyar Szín-Ház Pesten lehetetlennek vélt lehető felállításában kimutatott példa nélkül való Szorgalom és Elnöki Álhatatosság felejthetetlen volta, arra ösztönöz bennünket, hogy a' Tekintetes Al Ispány Úr Köz Jóért mindent megtett és meg is tehető Nagy Erköltseit Hazafiúi Bizodalommal megkérjük es felszóllíttsuk az eránt: hogy Al Ispányi Hivataláról Fájdalmunkra tett Lemondását vissza vonni, Hivatalát buzgó Kérésünkre tovább is folytatni és így mind a' Megyének Diszét és Ditsőségét hivatalos körében ezutánn is eszközleni méltóztasson. — Maradván a' Tekintetes Al Ispány Úrnak alázatos szolgái: Hainácskői Gróf Vécsei Ágoston Hadi Fő Vezéri Helytartó s. k. B. Laffert Ignátz s. k. B. Laffert Antal s. k. Halász József s. k. Tábla Biró. Ifjabb Halász Imre s. k. esküdt. Kludik József m. k. Haraszti Plebánus.

A „Budapesti Évlapok".

Kossuth Lajos az általa szerkesztendő „*Budapesti Évlapok*" kiadási engedélye iránt az udvari kanczelláriához szándékozván folyamodni, ki kellett mutatnia, hogy képes megfelelő kaucziót letenni. Ebből a czélból Pestvármegyéhez fordult hiteles bizonyítványért arról, hogy Pestmegyében Tinnye helységben, a hozzá tartozó Jász-falu pusztán és Ung helységben kaaczióra alkalmas ingatlanai vannak. Kossuthnak erre a folyamodványára vonatkozólag két érdekes okmányt találunk Pestmegye levéltárában. Ezeket az okmányokat im itt közöljük.

I. Örökvallás hitelesitési okmány a tinnyei birtokra vonatkozólag.

Mi első Ferdinánd Isten kegyelméből Austria Császárja, Magyar, és Cseh országoknak e' néven ötödik, Dalmát, Horvát, Tót, Gallicia és Lodoméria országok Apostoli Királya, Lombárd, Velencze és Illyriai Király, Austriai Főherczeg, Lotharingia, Salzburg, Stajer, Carinthia, Carniolia, felső és alsó Slézia Fejedelme, Erdély Nagy Feje-

delme, Morva ország őr grófja. Habsburgi, és Tyroli Gróf s. a. t. Adjuk emlékezetül: miképen jelen bizonyítvány költe helyén, és idején hivünk vitézlő Somogyi Ferencz királyi személyes Jelenlétünk törvényszéki Helytartója előtt személyesen megjelenvén, az alább írt örökvallást meghitelesítés végett bemutatta, 's előtte felolvastatván, élő szóval is megerősítette, mellynek tartalma e' következő: Alúlírottak, egy részről én Gyöngyösi Somogyi Ferencz, mint eladó, más részről udvardi Kossuth Lajos mint vevő léptünk a' következő örökvallási szerződésre: Én Somogyi Ferencz azon okszerű körülményektől indíttatva, hogy t. n. Pest Vármegyében helyezett Tinnye helységben, 's Jászfalu pusztában, nemkülönben tettes. ns. Esztergom megyei Úny helységben lévő birtokom, egyéb jószágaimtól, nevezetesen Nógrád megyei Petény helységbeli residentionalis birtokomtól távol esik, házi administratióját tehát mind ezen körűlmény, mind az is, hogy egyenes utat tartva, a' Dunán, Váczнál és Szent Endrénél, tehát kétszer vagyok kéntelen átkelni, szerfelett nehezíti; másrészről azon birtokocskám nem olly nagy, hogy egy költségesebb gazdatiszt tartását nagy károm nélkül megbírhatná, házi administratiója tehát a' kellő gondviselhetés hiánya miatt, abbéli csekély jövedelmecském legnagyobb részének elbitangolásával jár, 's így használhatására a' haszonbérbe adáson kivűl módom alig van, a mi viszont természetesen csak a haszonbérlő múlékony ideiglenes nyereségére lévén számítható a jószág zsírja kiszivását, 's általa becse csökkenését vonja maga után; ellenben ezen általam haszonnal alig használható birtokom árán egyéb jószágaim tömegét szomszédságombani szerzemény által arrondirozhatván, ennek becsét, értékét, jövedelmét sokkal nagyobb mértékben nevelendem, mintsem ezen fogyatkozást a' jelen örökvallásbeli birtokom csekély jövedelme csak távolról felüthetné; mindezeknélfogva tehát a' birtoki kéjelemnek, 's positiv hasznosságnak okszerű tekintetéből vezéreltetve, ugyan csak említett Tinnyei, Únyi, 's Jászfalusi egész birtokomat belső 's külső telkeivel, épületjeivel, jobbágyaival, földjeivel, réteivel, szóval minden akármi névvel nevezhető illetőségeivel, járandóságaival, haszonvételeivel,

jogaival. 's tartozmányaival örökáron. 's másolhatlanúl eladtam, 's birtokombúl birtokába által bocsátottam Udvardi Kossuth Lajos táblabiró úrnak, 's hitvesének Meszlényi Teréz asszonynak 's maradékaiknak tizenkétezer, szám szerint 12.000 forintokért pengő pénzben, három ezüst huszast számítván egy forintra, a mint hogy ezennel valósággal eladom, 's mind azon joggal mellyel én bírtam, örökösen által bocsátom, semmi jogok, s jognak semmi tulajdonát magamnak, 's utódaimnak fenn nem tartván, következő feltételek alatt: 1-ör Ezen eladás alól a nevezett Tinnyei, Únyi, 's Jászfalusi birtokom akár mi névvel nevezhető tartozmányaiból, jogaiból, haszonvételeiből semmit magamnak fenn nem tartok, 's az eladásból ki nem veszek, mint csupán Unyon jelenleg Balázs István által birt egyetlen egy dézsmás szőlőnek földesúri jogát 's dézsma szedői tulajdonát. — 2-or Ezen józság legnagyobb részben boldog emlékezetü édes atyám, egy részben pedig az én tulajdon szerzeményem, 's jelenleg árendában lévén, a szerzeményi okleveleket minden ahoz tartozandókkal, 's az árendális szerződéssel egyetemben (mire nézve, én semmi további felelőséggel nem tartozandom) vevő úrnak a resignatio alkalmával által adni köteleztetem, szavatossággal (evictióval) tehát csak az átadott aquisitionalisokban foglalt vevés-adásbeli summák valóságára, integritására nézve tartozandom; ezen vevés-adásbeli summákat akként értve, hogy ahol azok között váltó forint említtetik, minden váltó forint teljes értékű 24 krajczár pengő pénznek értessék. — Megjegyzem 3-or Hogy vevő úr engemet ezennel a' jelen örökvallás aláirásakor az egész fassionalis 12,000 pengő forintra nézve részint készpénzben, részint kötelező levelekben valósággal kielégített, és így jelen szerződésünk consummálva s ünnepélyesítve van; a' jövő héten Pest és Esztergom megyében tartandó közgyüléseken tehát a vevésre törvény értelmében elsőséggel birók generalis praemonitio által előintetvén, hahogy a' törvényes 15 nap alatt elsőség jogával senki sem élne, 16-od napra a helyszinére kimenni, 's ott ezen egész birtokomat vevő úrnak resignálni tartozom; hogy ha pedig vevő úr az említett 16-od napra valamelly el nem hárítható akadály miatt resignatióra meg nem jelenhetnék,

engem három nappal előre értesítend. 's más bizonyos napot határozand. mellyre én megjelenni, 's a resignátiót megtenni tartozom, vagy örököseim tartozandnak; — a' resignationalis határnapnak azonban Szent György napon túl haladni semmi esetre sem szabad. — 4-er Ha mi commassationalis. regulationalis, compossessoralis költségek netalán füzetetlen lennének, azokat a resignatio napjáig én tartozom viselni, azon naptól, a' mint minden haszon. 's földesúri jog. úgy minden illynemű teher is természetesen vevő úrra háramolván. — 5-ör Ha én Somogyi Ferencz ezen szerződést megszegném. nevezetesen a' kitett időben a' resignatiót megtenni vonakodnám: vevő úrnak az adás-vevésbeli summa iránti kelégíttetésemül kezemhez vett kötelezvények visszaadása mellett a foglalóúl kezemhez készpénzben lefizetett 3000 pengő forintot kétszerezve visszafizetni tartozom, mit ő rajtam a' szóbeli perekről szólló 1836-ki 's 1840-ki törv. czikk. által kiszabott úton módon Pest megyei Szolgabiró által megvétethet; ha pedig vevő Kossuth Lajos úr szándékát. sőt kötelezését megmásítván. az ezennel neki örökösen bevallott jószágot valósággal átvenni. vagy resignatió alkalmával kötelezvényét annak értelmében realisálni nem akarná: foglalóúl lefizetett 3000 pengő forintját elveszíti. semmi esetre sem lévén joga többé vevő úrnak az átvételtől visszalépni, mint csupán azon egy esetben, ha a' resignatióig az épületek egészben vagy részben leégnének, 's én azokat a jelen karba tétetni elmulasztanám. vagy bonificatiójok iránt meg nem egyezhetném, mely esetben a foglalót ugyan csak szóbeli per útján megveendő 100 arany vinculum terhe alatt azonnal visszafizetni tartozom. — Más részről én Kossuth Lajos mint vevő, ezen szerződésnek minden pontjait elfogadom. — Költ Pesten, Martius 7-én 1842. — Kossuth Lajos m. k. (P. H.) Meszlényi Teréz m. k. (P. H.) Somogyi Ferencz m. k. (P. H.) Előttem Meszlényi Rudolf előtt m. k. — Előttem Vörös Antal m. k. Melly örökvallásnak eképp történt meghitelesítéséről kiadtuk jelen. a' nevezett vevő felek biztosítására szolgáló bizonyítványt hiteles királyi birói pecsétünkel megerősítve, a' közigazság úgy hozván magával. — Költ Szabad királyi Pest városunkban

Martius hó hetedik napján, urunk ezer nyolcz száz negyven kettődik évében. (P. H.) — olvasta és kiadta Szigethi Szerencsy István m. k. C. k. a. f. s. 7. t. sz. Htartója. és v. b. t. Tanácsosa. Arad Vgye Fő Isp.

2. Pest vármegye bizonyitványa.

Mi Pest Pilis és Solt t. e. Megyék Rendei stb. akkor folyamodott előnkbe Udvardi Kossuth Lajos úr, azt kérvén: hogy miután legfelsőbb helyen kegyelmes engedélyezést szándékozik kieszközleni egy politicai és társadalmi hirlapnak „*Budapesti Évlapok*“ czím alatt saját tulajdonául kiadathatása. 's folyó évi július kezdetén ön szerkesztése alatti megindítására; a' hirlap kiadás engedélyezésénél pedig bizonyos *biztosítási érték kimutatása* szokott megkivántatni: ennélfogva részére arról. hogy Megyénkbe keblezett Tinnye helységben 's hozzá tartozó Jász Falusi pusztán és Úny helységben ez előtt két évvel 12.000 pengő forinton örökvallásilag szerzett, 's azóta általa tetemes befektetésekkel 's javításokkal becsben, értékben növelt nemesi valóságos fekvő birtoka van, 's reá semmi adósság sincs betáblázva. hiteles bizonyitványt adatnánk. — Melly ebbeli előterjesztésből megértvén, hogy folyamodó úr. ki mint a' „*Pesti Hirlap*“ eddigi szerkesztője azon nagy kérdések fejtegetésében, mellyek honunk felvirágoztatását szivén hordozó Kegyelmes Fejedelmünk által jelen országgyűlés feladataiul kitűzve. a' törvényhozó testületet foglalkodtatják. szerencsés tapintattal, fáradhatlan buzgalommal és kedvező sikerrel járt vala el, e' pályán, melyen már eddig is oly nagy érdemeket szerzett magának, ezentul is nem csak megmaradni: de mint önállású hirlapkiadó és szerkesztő munkálódási körét a' köz jó érdekében még szélesbre terjeszteni szándékozik: igazságos kérelmét teljesíteni annál készebbek vagyunk. mivel meggyőződésünk szerint. honunk átalakulási jelen korszakában a' törvényhozás útján teendők iránt szétágazó eszmék előleges megvitattatása, tisztába hozatala, 's azoknak lehetőképi öszpontosítása mellőzhetlenűl szükséges, 's ez legsikeresebben az időszaki sajtó útján 's oly terjedt ismeretek-

kel 's tárgyavatottsággal biró, szilárd jellemű, 's tiszta keblű férfi által, minőnek magát folyamodó úr a' haza előtt tettleg bizonyítá, eszközölhető. — Minek következtében folyamodó úr hirlapkiadási szándékát részünkről általános helyesléssel fogadván, 's ezennel abbeli őszinte óhajtásunkat nyilvánítván, hogy — a' min különben sem kételkedünk — az e' részben kivántató legfelsőbb kegyelmes engedélyezés hozzájárultával közérdekű czélzatát valósíthassa; az ez alkalommal eredetiben előmutatott 1842. évi Mártius 7-kén az ország kisebb Cancelláriája előtt költ örökvallási okirat, illető szolgabiránk hiteles jelentése s jegyzőkönyveink nyomán hiteles bizonyságot teszünk a' felől: hogy folyamodó Udvardi Kossuth Lajos urnak Megyénkbe keblezett Tinnye helységben 's ahhoz tartozó Jász Falusi pusztában, nem különben Uny helységben 12,000 pengő frton örökvallásilag szerzett, 's általa több ezerekre menő javításokkal becsben 's értékben növelt nemesi valóságos birtoka van, 's reá e' mai napig semmi adósság sincs betáblázva. — Miről Megyénk hiteles pecséte alatt kiadtuk jelen bizonyító levelünket; a közigazság is úgy hozván magával. — Költ 1844. évi febr. 15-kén 3. Kisgyűlés.

Függelék.

Végezetül még néhány okmányt közlünk Kossuth Lajosra vonatkozólag Pestvármegye levéltárából. Ezek az okmányok részint Kossuth Lajos iménti szereplésére vonatkoznak, részint Kossuth bámulatos népszerüségéről tesznek tanuságot. Az okmányok im itt következnek.

I. A „Törvényhatósági Tudósítások" pótlása. (Körlevél a vármegyékhez.)

Nagy Mgú stb. — Kossuth Lajos elfogatása által a' Törvényhatósági Tudósítások czímje alatt folytatott levelezések meg szűnvén: a közlekedés ekképpen meg akasztott szabad folyását a' mennyire lehet azzal kivántuk helyre állitani, hogy egy számos tagokból nevezett küldöttség által

az Országgyűlésihez hasonló időről időre minden törvényhatóságokkal kivonatban közlendő naplót készittessünk. — Mi ezért Nagyságtokat midőn a' munkálkodás tervének közlése mellett tudósitanánk, egyszersmind felszóllitani kivántuk: hogy tanátskozásaikról hasonló naplót tartani és azt vélünk kivonatba oly végre közleni méltóztassanak, hogy általunk ismét egy csomóba öszve szedetve szélyel küldethessék. — Kik egyébiránt stb.

2. Hirdetmény a Kossuth elfogatása ügyében tartandó közgyülésre.

Tekintetes Ns. Pest Pilis és Solt törv. egyesült Vármegyéknek az 1837. eszt. Május 8-ik napján Pesten tartatott kisgyüléséből költ Hirdetmény! Kossuth Lajos leg közelébb katonai hatalommal elfogattatott, a történet fontossága és közérdekűsége minél elébbi intézkedést tesznek szükségessé, ennélfogva az egyben gyülekezett Karok és Rendek szükségesnek látták, hogy a Juniusi rendszeres közgyülés nem váratván, ezen egy tárgy feletti Tanátskozás végett a f. eszt. Május 22. napjára köz gyűlés hirdettessék oly meg jegyzéssel, hogy a fenyítő Törvény Széknek kezdete is ugyan ezen napra lévén kitűzve, egy nappal későbbre, úgymint a Május 23 napjára halasztassék, a' szokott rendszerinti köz Gyűlés pedig Június 6-ik napján tartassék meg.

3. Közép-Szolnok vármegye elismerése Kossuth iránt.

Nagyméltóságú méltóságos Főtisztelendő, tisztelendő, tekintetes nemes nemzetes, és vitézlő rendek, kedves atyánkfiai, szives barátink. — Figyelemmel kisérték e megye rendei magyar honnak, a nemzet boldogító felvirágoztatása körül tett előhaladási lépéseit; — hálás tisztelet gyökerezett résztvévő honfi keblökben az egyének iránt, kik annak érdekében, jó és bal sors között szót emelni, s küzdeni meg nem szüntek, s épen ez okért léptek fel e megye rendei jelen közgyülésükben elösmerési zálogul mondván ki a határozatot, melyben a hazafiuság pályáján kitűntetett érdemeiért

Kossuth Lajos úrnak táblabírói koszorújokba fűzését megrendelték. — A sors e férfit a hon boldogitó eszmék terjesztésében engedte birni a nemzetnek. — de a tekintetes rendeknek lehet örömük kebelbéliöknek mondhatni. — Bizodalommal szólitjuk fel tehát nagyságtokat, a derék férfiúnak határozatunkat értésére adni, mint a nemzeti nagy kérdések körülti forró részvétünk egyszerű tiszta jelét, kimondván, miként megyénk a hazafiúi érdemeket elösmerni s méltányolni meg nem szűnik. — Isten áldja meg a hazát s abban nagyságtokat több ily lelkes férfiakkal. Illő atyafiságos. barátságos tisztelettel maradván — Nagyságtoknak, Uraságtoknak hivatalbéli kész köteles szolgái, atyjokfiai. szíves barátai Közép Szolnok vármegye rendei.

4. Esztergom diszpolgárává választja Kossuthot.

Tekintetes Karok és Rendek! Azon nagylelkű és a negyedik Országos Rend alkotmányos jogai öregbítésén buzgón működő Honfiak közé, kiket legtisztább hálánk jeléül városunk *diszpolgárságával* megtisztelni közös egyetértés mellett határozánk, Tekintetes Kossuth Lajos táblabiró úr is sorolva lévén, miután köztapasztalásunk szerint a jelenkor és előhaladás eszközlésében szinte közdicséretet érdemlő pályát vezetvén. mindnyájunknak hálás köszönetét méltányolva magára következteté, őt is mint nemcsak az alkotmányos jogok kellő kiterjesztése mellett, a közállomány lehető szilárditását. s a nemzet szellemi és anyagi kifejlődését, leginkább pedig az országos negyedik Rendnek, sőt az összes nép jogainak öregbítését kiemelő nemzeti közvélemény hűséges tolmácsát. hanem egyszersmind minden szép, és nagyszerű hazai eszmének. különösen pedig a szabad királyi városok alkotmányos előléptetésük. és polgári jogok lelkes örökvédnökét őszinte tiszteletünk jeléül közös egyetértés és akarattal városunk *Diszpolgárává* mai ülésünkben kineveztük. Maradunk a Tekintetes Karoknak és Rendeknek — alázatos szolgái Esztergom szab. kir. városának tanácsa és közönsége. kelt Esztergom szabad királyi városának 1844-ik évi deczember hó 23-án tartott közgyüléséből.

5. Hont vármegye inditványa Kossuth »Országos megadományoztatása« iránt.

Kedves Barátink szomszédink s Atyánkfiai! Nemzeteknél úgy mint egyeseknél a háladatosság egyik fő jellemző vonás. És ha egyesek háladatossággal tartoznak, mennyivel inkább nemzetek jóltévőik eránt, kiknek hatása nem egyes szűkkörű családra kiterjed, hanem kiterjed magára a nemzet nagy családjára, milliók jóllétét tűzve ki boldogulási czélul. — Egy ily hon boldogítót Kossuth Lajos polgártársunkban adott hazánknak a Magyarok Istene. Mit s mennyit tett ő irodalmi, 's politikai pályáján, úgy a Monarchia, mint Magyarország jólétének békés átalakulás útján újjá teremtésére a különféle érdekek kiegyenlítésére s a szeretett közhaza felvirágzásra, mindezt önök tisztelt polgártársink épen oly jól tudják mint mi, s még annak is, ki tán közülünk az ő számos évi tettei hosszú sorát vagy részleteit feledte volna, emlékében egy gondolat, szivében egy érzés feledhetlenül fenmaradt, s ez: miként Kossuth Lajos a Magyar nemzet örök hálájára érdemes. De valamint egyes emberek, — úgy egész nemzeteknek hálaérzetét nem csak szavakban, hanem tettekben, nemcsak bensőleg, hanem külsőleg is minden időkben kifejezni szokás volt. Emberi gyarlóság e ez, vagy lelki magasztosság? nem akarjuk vizsgálni! Nagy nemzetek példája szól, s a történetírók lelkesedéssel jegyzék föl az utókornak hogy Graecia Prytaneumot emelt a nagy élőknek, Francziaország Pantheont a nagy holtaknak. — Nem birván azonban tisztelt Polgár társink e még kis haza ama nagy hazák hálaintézvényeivel; a mieinkkel beérnünk s mindenekelőtt hazánk ama nagy fiáról gondoskodnunk kell. Jól tudjuk mi, tisztelt Polgártársak! hogy az általunk jutalmaztatni szándékolt férfiunak úgy jelenje, mint jövője, lángelméje, után eléggé biztositva van: de tudjuk azt is, miszerint élte órájának minden perczét a haza összes családjának javára szentelvén, egyet sem forditbat, egyet sem akar forditani, a hőn, de mégis hazájáénál kevésbé szeretett saját családja jólétének felemelésére. Ismerjük mi, mint mindenki Tisztelt Polgártársak igen jól ama férfiú szerénységét is, de ez bennün-

ket pillanatig sem rettent vissza szándékunktól, mert ismerjük egyszersmind jellemét, és hazafiúságát ő sem magán embernek, legyen az koldús, vagy király, lekötelezettje lenni nem akar, s mi azt felfogjuk, megértjük, de nem hisszük, hogy ne akarna ily classicus lélek lekötelezettje lenni magának a hazának. Ennek azzá lenni minden honpolgárnak kötelessége. — Mi tehát országgyülési képviselőink által inditványoztatni fogván Kossuth Lajosnak egy hazafiúi érdemeihez méltó, 's maradékainak szolgálandó »*Országos megadományoztatásút*« e részbeni inditványunknak hasonló úton önök tisztelt Polgártársink általi pártoltatását, rokonérzettel kikérjük. Atyafiságunkba 's szomszédi barátságunkba ajánlottak szokott tisztelettel maradtunk. Költ az 1848-ik évi martius 27-én Ipolyságon folytatva tartatott közgyülésünkből. Szives baráti 's szomszéd Attyokfiai: Hontvármegye közönsége.

1839-ik Esztendő János Hava 2-ára kihirdetett Ország Gyülésére Nemes Szabolts Vármegye részéről elválasztott Követeknek kiadott Útasitás.

A Követek küldöttségek hellyére felérkezvén, a' szokott tisztelkedések alkalmával, egyszersmind a' Nagy Méltóságu Ország Birónak, 's Méltóságos Királyi Személynöknek a' Megye szives örömét nyilatkoztassák ki a' felett, hogy a' Hazára nézve olly nagy érdekü ezen hivatalokra illy érdemes, és hoszszu hivatalos pályájok alatt közbizodalmat mindenkor biro Hazafiak választattak. — Utasittatnak továbbá

1-ör A' Megye' Rendei ezen Ország Gyülésének Posony Sz: Kir: Várossába lett kihirdetése által ujjabban elvettetve tapasztalván azon számtalanszor élénken nyilatkozott, 's már Királyi szóval is biztositott Nemzeti Köz óhajtásról, hogy az Ország Gyüléseink Pesten, Hazánk közép pontján fekvő szépen virágzó Anyavárosunkban tartassanak, ezen ohajtásnak jövendőre nézve sikerülése szorgalmaztasson.

2-or Reménylhető lévén hogy bokros hiányokkal küszködő Hazánk boldogsága' előmozdítására törekvő Felséges

Királyunk ezen Ország Gyülésének tanácskozása, a királyt meg hívó levélben kijelelt katonai állitáson kivül kegyelmes előadásában más tárgyakra is kiterjesztendi, mellyeket mint ez időbe tudva nem lévőket a' Megye ez alkalommal utasitásában nem foglalhat, ezen esetbe a' Követek a' Királyi előadatokat sebes postán azonnal közölvén, az ideig, mig irántok küldőiktől utasitást nem nyerendenek, tanátskozás alá vételeknek felfüggesztését eszközölni igyekezzenek ; jövendőre nézve szorgalmaztatván törvény által leendő állandó meghatároztatását, hogy a' Királyi előadatok mindenkor a' meghívó levélbe foglalva a' törvényhatóságokkal közöltessenek.

3-or A' Feő Rendek az egész Törvényhozó testületnek nem megvált, csak külön teremben tanácskodó része lévén, valamint a' Rendek tanátskodása folyamatjának naplóba foglalva a' jelenkorral esmértetése, 's a' jövendőnek fentartása, már hosszabb idő folyamát haladva szükségesnek találtatott, 's eszközöltetett, úgy a' történttek esméretére a' fő Rendek tábláján is hasonló naplónak szerkesztetése inditványba hozasson, 's előmozdittasson.

4-er. A' Nemzeti nyelv, a' Magyar Houra nézve egyedül törvényesnek, 's már a' múlt Ország Gyűlésen alkotott törvények' szerkesztetésében eredhető kéttségekre elhatározónak esmértetvén, a' mennyibe a' törvények eredetileg csak azon nyelven szerkesztetett Felirásokból, 's Királyi válaszokból alkottathatnak tellyes tökéllyel, és az időben törvényesnek esmért nyelven a' Felirásoknak tételét már semmi előbbi törvények nem akadályoztathatják, a' Követek oda utasittatnak, hogy a' Felirásoknak egyedül magyar nyelven történendő Felterjesztéseket, és a' törvényeknek hasonlóval alkottatását, a' Királyi válaszoknak ugyan azon nyelven leendő ki adattatását, úgy minden törvényhatósági felirások e' szerinti szerkeztetésének törvény által meghatároztatását a' válasz felirat után mindenekelőtt Felterjesztendő felírás uttján eszközölni igyekezzenek.

5-ör A' Magyar Nyelvnek igy átalyános nemzetiségre, 's törvényességre felemelése a' Megye leg buzgóbb ohajtása lévén annak minden tekintetbeni előmenetelét áldozattal is eszközlendőnek véli, ez oknál meg határoztatni kívánják

hogy a' nyelv' pallérozódására, és terjesztésére egy milliom pengőfrint az Ország Nemessei által viselendő, ollyformán ajánltasson, hogy abból a' Pesti Magyar Szinház elősegéllésére 400,000, a' nyelvterjesztésére 400,000 és a' tudós társaság buzgó törekedései előmozdítására 200,000 fordittasson.

6-or Ha az $183^2/_6$ 1-k T. Czikkely rendeletének a' rész Megye tellyes visszakapcsolásával elég nem tétetet vólna, mint valóságos törvény sérelmének Felterjesztése, 's orvoslása eszközöltessen.

7-er Az országos Rendszeres munkálatokat. olly öszvefüggés 's kapcsolatba tapasztalván a' Megye Rendei, hogy azoknak eggyenként idő múltával történendő felvétele a' Hazára káros következéseket árasztand, Követeit ez alkalommal oda utasitja, hogy a' büntető törvény rendbeszedését mindenek előtt eszközölvén, következőleg pedig a' rendszeres munkálatoknak felvételétől elálván, azoknak, mik az Ország Gyűlési határozatok által, a' nemzet, 's eggyes polgárokra jótékony hatásuaknak, és legsürgetősebben tellyesitendőknek esmértetnek, a' rendszeres munkálatokra, nem Figyelmezvén. külön választva elhatároztatások eszközöltessenek.

8-or Az orvoslás nélkül maradott előleges, 's különös sérelmeknek orvosoltatását hathatósan eszközöljék, az előlegeseknek a' királyi előterjesztéssel összvefoglalva leendő tanácskozásba vételét, 's felterjesztése szorgalmaztatván.

9-er Nemzetünk, minden Austriai Tartományoktól különvált közös uralkodó ugyan, de tulajdon Királya által kormányozott alkotmányos Nemzet lévén, a' Magyar Fegyveres seregnek a' más tartománybeliektőli megkülömböztetésére az 1792 9-k TCzikkely rendeletének teljesitését, magyar Tiszteknek alkalmaztatásokat nemzeti nyelven történendő igazgatásokat, és Czimereiken a' Magyar Király neve viselését elhatározni a' Követek igyekezzenek.

10-er A' pénzbeli szövetkezések' valtozandósága által okozott Zavart, 's tulajdon bizontalanságot a' több Ország Gyülésein ki fejtett, 's a' legközelebbi Ország Gyülésen Törvényjavallatokba Ő Felsége eleibe Felterjesztett elvek értelmében elenyésztetni, 's biztos rendszabályt megállapittatni igyekezzenek.

11-er A' vallás a' polgári törvények' paizsa, ez minden világi tekintetektől is távol a' szivnek leg titkosabb rejtekében buzditja a' Kormányzót kormányozottjai, az alattvalót Elöljárói, a' Polgárt Polgártársa iránti természeti, és társasági kötelességei tellyesitésére, de illy vallást csak az elősmérés teremthet, a' lelki meg győzödés tarthat Fent. az erőszak' sajtó hatalma látzólag gyarló következményeket gyakorolhat ugyan, de a' lelkiesméret' kemény kőszikláját érdekelvén itten meg semmisitve enyészik el, — a' vak buzgóság — hála a' világosodásnak' még a' hajdan korban vérpadokat állitott a' meggyőződés gyilkolására, ezek gazdagon emésztették áldozattjaikat, de nem a' kiírtásra kárhoztatott meg győződést, a' ki öntött ártatlan vér által mintegy tápláltatva nevekedett, 's erőssödött ez, 's az üldözés egyedül a' bizodalmatlanság, egyenetlenség, és gyülölség mérges Faját plántálta az emberi nemzet közzé, a' késő maradék által is tökéletesen alig ki vivhatandót a' vallást tellyes szabadság, 's egyenlőség a miveltebb 19-k század' jelszava, ezt mi minden bé vett vallásra nézve álhatatosan ki vivni, és a' vissza kapcsolandó nt küldőiknek legforrobb ohajtását igyekezzenek a követek a Hazába rész Megyékkel honosítandó Unisária vallásra is ki terjeszteni.

12-er Felséges Királyunknak az esztendőnek legalább egy részében a' Magyar Honbani lakása iránt már több ízben nyilvánitott Nemzeti ohajtásnak ismételését eszközöljék.

13-or Az Adónak le szállítása, mind az adózó nép szegénysége, mind pedig azon kornyülményeknél, hogy a' Kamarai, és Koronalis Jószágoknak ez időben már szaporodott jövedelmei a' Fentforgó szükséget egyrészben pótolhatják, eszközöltessen, — minden esetre pedig a' közelebb három esztendő folyta alatt mulhatatlanúl meg tartandó Ország Gyűléseig, és ne tovább ajánltasson.

14-er A' Törvények határozottan, röviden, minden az értelemhez szorossan nem tartozó kifejezéseknek elmellőzésével szerkesztessenek.

15-ör A' Megye Rendei, a' tetemes adóval külömben is terhelt adófizetők könnyebbitése tekintetéből az Ország

Gyülési költségeknek fele részben a' Nemesek által leendő viseltetését az $1832/_6$ 44 TCzikkelyben foglalt óvó feltételek alatt meg ajánltatni kivánják.

16-or A' Független, 's a történtteket híven tolmácsoló Ország Gyülési ujságnak a' kiadó Felelősége alatti kibocsájtása mennyire óhajtandó, az Ország Gyülési naplókban foglalt e' Feletti élénk tanátskozásai az Ország Rendeinek bizonyitják, ennek tehát ezen Ország Gyülése Folyta alatti szorgalmaztatására utasittatnak a' Követek.

17-er A' Ludovicea nevet nyert hazafiui áldozatokból felállitandó katonai intézetet a' Megye Rendei egyedül a' Haza' tulajdonának tekintvén, a' tanitási rendszernek az Ország Gyülése által történendő meg állapittatását, 's az Ország Rendeinek az intézkedésbe jövendőre nézve állandó befolyását meg állapittatni kivánják, és csak ezeknek a' meg állapittatása után vélik eszközlendőnek a' Nemzet által Felsegéllésére adandó 300,000 pftokk meg ajánlását.

18-or A' nép nevelő és mű egyetemi intézet' létre hozatala a' legközelebb múlt Ország Gyülésen ki fejtett elvek szerint eszközöltessen.

19-er Az Elnöki Levelekk a' közigazgatásbanni korlátlan gyakorlata Hazánk' alkotmányos törvényeivel ellenkezőnek, és a' Törvény hatósági jogokat sértőnek esmértetvén, törvény által meg állapíttatni kivánják a' Megye Rendei, hogy az egyedül a' törvényszerü rendelkezéseket magokba foglaló illyetén elnöki leveleknek végrehajtására rögtönös szükség esetében köteleztessenek a' törvényhatóságok Elnöke azokk bemutatások mellett, a' mi okon, 's melly móddal történt végrehajtásról mindenkor a' közönségnek felelettel tartozván.

20-or A' Törvényes szóllás szabadsága, melly elválaszthatatlan összefüggésbe legyen alkotmányos képviselői rendszerünkel, 's annak elrettentő módokkali nyilvános törvényeinken éppen nem alapitott önkényes megszoritása mennyire reszketteti meg alkotmányunk' talpkövét bőven ki fejtette, a' leg közelebb múlt Ország Gyülésen a' T. T. R: R: táblája hazafiui lelkesedéssel szerkesztetett, de a' N: M: Fő Rendek Iskolájának álhatatos ellenzése miatt Ő Felsége

eleibe fel nem juthatott felirási Javallatban, az akkoron ezen Felirásra alkalmat nyújtott sérelem jelenleg nem csak fent áll, de azon időben még csak perben vonattatott B: Vesselényi Miklósnak a' halállal arányba álló büntetésnek lett itéltetése, és számosoknak hasonló, vagy talán ennél is sujtóbb betstelenitő perben vonattatása által; sullyosodott, s' fájdalmasabbá lőn. Alkotmányos Hazánkban törvényeink gátot vetettek az önkény' mérhetetlen hatalmának, a' törvények jelelik ki a' szabad 's tiltott közötti határt, és csak az általok bűntettnek esmért büntettethetik, de ez is értelmök erejéig! — A' köz tanátskozásokba állandóul gyakorlott szóllás szabadságának hármas Törvénykönyv II-ik része 69 és 72 czimjei az 1624-ki 62-ik és 1635 89-k TCzikkellyek vetnek korlátot, 's minden ezenkivüli meg szoritások, büntettetések a' törvényeknek sérelmei, mellyek a' múltra nézve az indított Perek elenyésztetésével szabott büntetések' meg szüntetésével lésznek előlegesen orvoslandók.

Nem kivánják azonban a' Megye Rendei, hogy a szóllás szabadságának jövendőre korlátlan mező nyittasson, sőtt meg vannak győződve, hogy ennek a' törvényes szabadságot meghaladó kitörései a' felhivott törvényekben meg állapitott büntetéseknél sullyosabbat is érdemelhetnek, és erre a törvényhozó test' figyelmét ki terjesztetni kivánván, szükségesnek látják meg állapittatni, hogy a' hüségtelenségi eseteket ki jelelő 1723—9, 12, TCzikkely magyarázatjába a' büntető törvények tökélletes rendbeszedéséig, a' midőn erre nézve is utasitását adni el nem mulasztandja, a' Megye nem ereszkedvén, törvény által mondassék ki, hogy egyedül az alkotmány és Király elleni tettleges lázadásra nyilvánosan serkentő szavak, vagy illyetén iratok vétettethessenek hüségtelenségi büntetések alá, más a' kormány gyülöletessé tételére, vagy meg vetésére irányzott szóbeli, s' irásbeli a' felhivott TCzikkellyek rendeleténél szigorubb fenyitéseket érdemlő ki hágások, azon terület rendes törvényszéke által melyben elkövettetnek itéltetvén el, testi büntetéssel is a' bünhöz mérsékelve egy holnaptól, egy esztendőre felvihető rabsággal, és száz ftól 500-ig emelkedő pénzfizettetéssel bün-

tettessenek. — ezen büntetésektől a' Fellyebbvitel a' Királyi 's hétszemélyü táblára mindenkor birtokon belőll meg engedtetvén, és felhagyatván a' Kormányt azon törvényes felügyelési joga, hogy az elkövetett bünök esetében a' testület által elmulasztott Perbe vonattatást, az eset tudományára jövén elrendelhesse.

21-er Meg reszkettette a' Haza Polgárait a' személlyes bátorság ingadozása, midőn Lovasy László, 's több Nemes Ifjak, még mindég titkolt, és a' közönségnek tudományára nem juttatott tettek miatt az illető Törvény hatóságok elmellőzésével katonai hatalommal elfogattattak, 's a' Királyi Tábla által a' törvényes per folytatási rendszertől eltávozva, nyilvános védelmektől megfosztatva, törvényeink által nem esmért, 's igy kétségen kivül felsőbb rendeleten alapult méltó gyanura okot szolgáltató úton hosszú ideig tartó borzasztó rabságra elitéltettek, fájdalmas az alkotmányos törvényekkel biztositott személlyes bátorság sérelme, de még fájdalmasabb az élet', és vagyonról szabadon határozó itélő székek iránt gerjedt bizodalmatlanság: — A' hüségtelenség, és felségsértési bünöktőli itéletet a' királyi táblára által ruházó 179⁰/₁ 56 TCzikkely, ezek iránnt Per. folytatására megkülönözött Rendszert nem határoz, 's annál fogva a' külömben gyakorlott törvényes rendszertőli bár melly el távozás, a' törvény nyilvános sérelme, — melly sérelmeknek orvoslása mellett a' személlyes bátorság' biztositását, és az itélő széknek független állapotba helyheztetését hozandó törvény által meg erősíteni igyekezzenek a' Követek.

22-er Hasonló sérelem Kosuth Lajos Nemes Társunknak Katonai erővel történt elfogatása, tette az egész Haza előtt tudva van, terjesztette kiadott Törvényhatósági tudósitásai által a' nyilvánosságot, 's ezt felsőbb eltiltás ellenére is folytatta. Ezért hurczoltatott börtönre, és főkép' ezért itéltetett a' Királyi Curia által négy évi kemény fogságra. Nincs törvény, melly a' köztanácskozásokba mondottakk, eggyes személlyek által történendő bár többekkeli közlését tiltaná, nincs; melly a' Kormánynak hatalmat adna a' Haza Polgárai szabados Jogainak megszoritására, és még is tör-

vényteleniil elfogattatott. 's törvényes úton ugyan, de törvény nélkül elitéltetett alkotmánnyal ditsekvő hazánkban a' szabad Nemes. Ezen sok oldalu sérelem orvoslást kíván a' törvényhozó testtől, orvoslását mozdittsák hathatósan elő a' Követek, pártolván Ns Pest Vármegye' e' tárgybani határozatainak felsőbb rendelet általi eltörlésével, 's több Vármegyék küldöttjeinek Ő Felsége eleibe nem bocsájtatásával okozott, 's a' közelebbről érdeklettek által előterjesztendő sérelmet, melly méltán az előleges sérelmek közzé számitott sérelmeknek a' királyi előterjesztéssel hasonlóul eggyütti tárgyaltatása, 's felterjesztése szorgalmaztasson.

23-or A' Kegyes Királyi meghivó levélben katonai ujjonczok ajánlása iránt tett előterjesztésre nézve, a' Megye' Rendei Követtjeiket oda utasittják, hogy ha netalán a' Kormány czélzata a' ki egésszités kötelességének az Országra leendő hárámítás volna, azt, mint Törvényeink által nem kötelezettet minden módokon ellenzeni igyekezzenek, minthogy azomba a' szükségnek pótlása, az Ország mind kül, mind bel bátorsága tekintetiből mulhatatlanul tellyesitendő, az 1830-ik esztendő 7-ik TCzikkely értelmében a' jelen környülményekről, a' katonaság számáról, 's a' fentforgó szükségről felvilágositást szerezvén az iránt tudósitásokat tegyék, a' Megye az ajánlásra nézve határozatát a' kifejtendő környülményekhez lészen alkalmaztatandó.

24-er A' Pesti álló Híd iránti $183^2/_6$ –26-k TCzikkely rendeletének mind ez ideig foganatja nem eszközöltetvén, a' felfüggesztés okai iránt a' Követek fel világosítást szerezni igyekezzenek, ezen okoknak, 's más fenforgó környülményeknek jelentése után, a' Vármegyének e' tárgyban adandó kimerítő utasításától várjanak.

25-ör Az elválasztott Követeknek kötelességébe tétetik, hogy az Ország Gyűlés folyamatjáról minden nyólczadnap elteltével, vagy a' fontosabb, 's a' Megye tudományára szorgosabban jutandó tárgyakra nézve, közben is, adott szavazattjaiknak nyilvános ki tételével jelentést tegyenek, és azon tárgyakról, mellyekre utasitásokkal ellátva nem volnának, előfordulttakból azonnal tudósitást tévén utasitást kérjenek, a' ne talán meg történhető esetben, hol a' két követek az

utasitás értelméről külömböző véleménnyel vólnának, felvilágosittatások tekintetéből hasonlóul sebes postán tudósitást tegyenek. — Küldetésök helyéről a' Megye tudta nélkül a' Követek el nem távozhatnak, mindeneknél előbbi és föbb kötelességök lévén meg bízatások által reájók háramitott hazafiui hivatásoknak pontos telyesitése. Költ az ezernyólczszáz harminczkilentzedik évi Pünkösd Hava hetedik, 's több napokon NKállóba folyvást tartatott Követ választási köz-Gyülésünkből

kiadta *Esős Lajos*
Fő Jegyző.

Ára 1 korona – 50 kr.